



Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

PRIIT PIKAMÄE

11 päivänä joulukuuta 2019¹

Asia C-457/18

**Slovenian tasavalta
vastaan**

Kroatian tasavalta

Jäsenyysselvöitteiden noudattamatta jättäminen – SEUT 259 artikla – Toimivallan puuttumista ja tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumista koskevat oikeudenkäyntiväitteet – Kahden jäsenvaltion yhteisen rajan määrittäminen – Kroatian tasavallan ja Slovenian tasavallan välinen rajakiista – Välityssopimus – Välitysmenettely – Kroatian tasavallan antama ilmoitus, jolla sopimus saatetaan päättyään – Välitystuomioistuimen antama osatuomio ja lopullinen tuomio – Lopullisen välitystuomion pätevyys ja vaikutukset

1. Kun jäsenvaltio saattaa Euroopan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi SEUT 259 artiklan mukaisen jäsenyysselvöitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen, onko tämä toimivaltainen tutkimaan sen, jos unionin oikeuden noudattamatta jättämistä koskevat väitteet perustuvat sellaisen välitystuomion määräykseen, joka on annettu kansainväliseen julkisoikeuteen kuuluvan kahdenvälisen välityssopimuksen perusteella mutta jolla toisen osapuolen mukaan ei ole mitään oikeudellista arvoa? Tämä on pääkysymys nyt käsiteltävässä asiassa, joka on yksi niistä harvoista tapauksista, joissa jäsenvaltioiden välillä on nostettu SEUT 259 artiklaan² perustuva jäsenyysselvöitteiden noudattamatta jättämistä koskeva kanne; mainitun artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään, että ”jos jäsenvaltio katsoo, että toinen jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille perussopimusten mukaan kuuluvan velvollisuuden, se voi saattaa asian Euroopan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi”.

2. Kanteessaan Slovenian tasavalta vaatii unionin tuomioistuinta muun muassa toteamaan, että Kroatian tasavalta on rikkonut SEU 2 artiklaa, SEU 4 artiklan 3 kohtaa sekä useita johdetun oikeuden säännöksiä, jotka koskevat yhteistä kalastuspolitiikkaa, henkilöiden liikkumista rajojen yli (Schengenin rajasäännöstö) ja merten aluesuunnittelua.

3. Ennen puolustautumistaan asiakysymyksessä Kroatian tasavalta on esittänyt toimivallan puuttumista ja kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumista koskevat oikeudenkäyntiväitteet, joita tarkastellaan tässä ratkaisuehdotuksessa ja jotka unionin tuomioistuin on päättänyt tutkia erikseen ennen kuin se tarvittaessa lausuu asiakysymyksestä.

¹ Alkuperäinen kieli: ranska.

² SEUT 259 artikla vastaa entistä EY 170 artiklaa ja EY 227 artiklaa. Näihin määräyksiin perustuvista kanteista ks. erityisesti tuomio 4.10.1979, Ranska v. Yhdistynyt kuningaskunta (141/78, EU:C:1979:225); tuomio 16.5.2000, Belgia v. Espanja (C-388/95, EU:C:2000:244); tuomio 12.9.2006, Espanja v. Yhdistynyt kuningaskunta (C-145/04, EU:C:2006:543); tuomio 16.10.2012, Unkari v. Slovakia (C-364/10, EU:C:2012:630) ja tuomio 18.6.2019, Itävalta v. Saksa (C-591/17, EU:C:2019:504).

4. Unionin tuomioistuimen on määritettävä, ovatko Kroatian tasavallan ja Slovenian tasavallan välinen rajakiista, sen ratkaisupyrkimykset ja välitysmenettely, johon se johti, sellaisia kansainväliseen julkisoikeuteen kuuluvia kysymyksiä, jotka voivat olla perusteena SEUT 259 artiklan mukaiselle jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä koskevalle kanteelle. Selitän tässä ratkaisuehdotuksessa syyt, joiden vuoksi unionin tuomioistuin ei mielestäni ole toimivaltainen ratkaisemaan käsiteltävää kannetta, kuten Kroatian tasavalta väittää. Lisäksi ehdotan, että hyväksytään Kroatian tasavallan vaatimus poistaa asiakirja-aineistosta Euroopan komission oikeudellinen lausunto, joka on Slovenian tasavallan oikeudenkäyntiväitteeseen antaman vastauksen liitteessä C.2.

I Asiaa koskevat oikeussäännöt

A Kansainvälinen oikeus

1. Välityssopimus

5. Kroatian tasavallan ja Slovenian tasavallan välillä 4.11.2009 tehdyn sopimuksen (jäljempänä välityssopimus) johdanto-osan kolmannessa perustelukappaleessa palautetaan mieliin Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan³ 33 artiklassa luetellut rauhanomaiset riidanratkaisukeinot. Välityssopimuksen 1 artiklassa määrätään välitystuomioistuimen perustamisesta.

6. Kyseisen sopimuksen 2 artiklassa määrätään välitystuomioistuimen kokoonpanosta ja erityisesti sen jäsenten nimittämistä ja korvaamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä.

7. Välityssopimuksen 3 artiklan, jonka otsikko on ”Välitystuomioistuimen tehtävä”, 1 kappaleessa määrätään, että välitystuomioistuin määrittää a) Kroatian ja Slovenian välisen rajakulun, b) Slovenian liittymän avomereen ja c) kummankin valtion merialueiden käyttöä koskevat järjestelyt. Kyseisen artiklan 2 kappaleessa vahvistetaan yksityiskohtaiset säännöt riidan kohteen määrittämisestä. Kyseisen artiklan 3 kappaleessa määrätään, että välitystuomioistuin ratkaisee riidan tuomiolla. Saman artiklan 4 kappaleen mukaan välitystuomioistuimella on toimivalta tulkita välityssopimusta.

8. Välityssopimuksen 4 artiklan a kohdassa määrätään, että välityssopimuksen 3 artiklan 1 kappaleen a kohdan määräyksiä täytäntöön pannessaan välitystuomioistuin soveltaa kansainvälisen oikeuden sääntöjä ja periaatteita. Kyseisen sopimuksen 4 artiklan b kohdassa määrätään, että 3 artiklan 1 kappaleen b ja c kohdan määräyksiä täytäntöön pannessaan välitystuomioistuin soveltaa kansainvälistä oikeutta, kohtuusperiaatetta ja hyvien naapuruussuhteiden periaatetta, jotta asiassa päädyttäisiin oikeaan ja kohtuulliseen ratkaisuun kaikkien asian kannalta merkityksellisten seikkojen perustella.

9. Välityssopimuksen 6 artiklan 2 kappaleesta ilmenee, että jollei toisin määrätä, välitystuomioistuimessa käytävässä menettelyssä noudatetaan Pysyvän välitystuomioistuimen valtioiden välisten riitojen välitysmenettelystä antamia valinnanvaraisia sääntöjä. Saman artiklan 4 kappaleessa määrätään, että välitystuomioistuin päättää menettelykysymyksistä viipymättä jäsentensä enemmistöllä ja asianosaisia kuultuaan.

³ Allekirjoitettiin San Franciscossa 26.6.1945.

10. Välityssopimuksen 7 artiklan 1 kappaleessa määrätään muun muassa, että välitystuomioistuin antaa tuomionsa viipymättä otettuaan asianmukaisesti huomioon kaikki asian kannalta merkitykselliset seikat. Saman artiklan 2 kappaleen mukaan välitystuomio sitoo asianosaisia, ja riita ratkaistaan sillä lopullisesti. Kyseisen artiklan 3 kappaleen mukaan asianosaiset toteuttavat kaikki välitystuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet, mukaan lukien tarvittaessa muutokset kansalliseen lainsäädäntöönsä, kuuden kuukauden kuluessa tuomion antamisesta.

11. Välityssopimuksen 9 artiklan 1 kappaleen mukaan Slovenian tasavalta poistaa Euroopan unionin liittymisneuvotteluissa asettamansa neuvottelulukujen käsittelyn aloittamista ja päättämistä koskevat varaukset, jos este koskee riitaa.

12. Välityssopimuksen 11 artiklan 3 kappaleen mukaan tässä sopimuksessa vahvistettuja menettelyjen määräaikoja sovelletaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja Kroatian tasavallan välisen, Kroatian tasavallan liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen⁴ (jäljempänä liittymissopimus) allekirjoittamispäivästä lukien.

2. Valtiosopimusoikeutta koskeva Wienin yleissopimus

13. Wienissä 23.5.1969 tehdyn valtiosopimusoikeutta koskevan yleissopimuksen⁵ (jäljempänä Wienin yleissopimus) 60 artiklan 1 kappaleessa, jonka otsikko on ”Valtiosopimuksen rikkomisesta johtuva valtiosopimuksen päättyminen tai sen soveltamisen keskeyttäminen”, määrätään seuraavaa:

”Toisen osapuolen suorittama kahdenvälisen valtiosopimuksen olennainen rikkominen oikeuttaa toisen osapuolen vetoamaan tähän rikkomiseen perusteeksi valtiosopimuksen saattamiselle päättymään tai sen soveltamisen keskeyttämiselle joko kokonaisuudessaan tai osaksi.”

B Unionin oikeus

1. Liittymisasiakirja

14. Kroatian tasavallan liittymisehdoista sekä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen mukautuksista tehdyn asiakirjan⁶ (jäljempänä liittymisasiakirja), joka on liittymissopimuksen liitteenä, 15 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Liitteessä III luetellut säädökset mukautetaan siten kuin tuossa liitteessä määrätään.”

15. Liittymisasiakirjan liitteessä III olevassa 5 kohdassa vahvistetaan liittymisajankohtana voimassa olleeseen yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevaan asetukseen⁷ tehtävät mukautukset. Tässä 5 kohdassa määrätään, että kyseisen asetuksen liitteeseen I lisätään osa 11 ”Kroatian rannikkovedet” ja osa 12 ”Slovenian rannikkovedet”. Osissa 11 ja 12 on viittaukset alaviitteisiin 2 ja 3, joiden mukaan ”edellä mainittua järjestelyä sovelletaan Slovenian tasavallan hallituksen ja Kroatian tasavallan hallituksen välillä 4 päivänä marraskuuta 2009 Tukholmassa allekirjoitetun välityssopimuksen johdosta annetun välitystuomion täysimääräisestä täytäntöönpanosta lukien”.

⁴ EUVL 2012, L 112, s. 10.

⁵ Yhdistyneiden kansakuntien sopimuskokoelma, nide 1155, s. 331.

⁶ EUVL 2012, L 112, s. 21.

⁷ Elollisten vesiluonnonvarojen säilyttämisestä ja kestävästä hyödyntämisestä yhteisessä kalastuspolitiikassa 20.12.2002 annettu neuvoston asetukset (EY) N:o 2371/2002 (EYVL 2002, L 358, s. 59).

2. Johdettu oikeus

a) Asetus (EU) N:o 1380/2013

16. Yhteisestä kalastuspolitiikasta 11.12.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1380/2013⁸ 5 artiklan, jonka otsikko on ”Vesialueille pääsyä koskevat yleiset säännöt”, 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Unionin kalastusaluksilla on kaikkia unionin vesiä koskeva yhtäläinen pääsy ja luonnonvarojen hyödyntämisoikeus lukuun ottamatta 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja vesiä, jollei III osan mukaisesti hyväksytyistä toimenpiteistä muuta johdu.

2. Jäsenvaltioilla on niiden suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvilla merialueilla enintään 12 meripeninkulman sisällä niiden perusviivoista lukien joulukuun 31 päivään 2022 saakka oikeus rajoittaa kalastus niihin kalastusaluksiin, jotka perinteisesti kalastavat tällä vyöhykkeellä läheisen rannikon satamista käsin, sanotun kuitenkin rajoittamatta muiden jäsenvaltioiden lipun alla purjehtivia unionin kalastusaluksia koskevia järjestelyjä, jotka perustuvat jäsenvaltioiden välisiin olemassa oleviin naapuruussuhteisiin, ja liitteeseen I sisältyviä järjestelyjä, joissa vahvistetaan kullekin jäsenvaltiolle sellaiset muiden jäsenvaltioiden rannikkoalueen maantieteelliset vyöhykkeet, joilla kalastusta harjoitetaan, sekä kalastuksen kohteena olevat lajit. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle tämän kohdan nojalla asetetuista rajoituksista.”

17. Asetuksen N:o 1380/2013 liitteessä I, jonka otsikko on ”5 artiklan 2 kohdan mukainen rannikkovesille pääsy”, olevissa 8 ja 10 kohdassa, joiden otsikot ovat vastaavasti ”Kroatian rannikkovedet” ja ”Slovenian rannikkovedet”, on viittaukset alaviitteisiin 2 ja 3, joiden mukaan ”edellä mainittua järjestelyä sovelletaan Slovenian tasavallan hallituksen ja Kroatian tasavallan hallituksen välillä 4 päivänä marraskuuta 2009 Tukholmassa allekirjoitetun välityssopimuksen johdosta annetun välitystuomion täysimääräisestä täytäntöönpanosta lukien”.

18. Slovenian tasavalta vetoaa myös yhteisön valvontajärjestelmästä, jonka tarkoituksena on varmistaa yhteisen kalastuspolitiikan sääntöjen noudattaminen, 20.11.2009 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1224/2009⁹ ja asetuksen N:o 1224/2009 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 8.4.2011 annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 404/2011¹⁰ säännöksiin.

b) Schengenin rajasäännöstö

19. Henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta unionin säännöstöstä (Schengenin rajasäännöstö) 9.3.2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/399¹¹ (jäljempänä Schengenin rajasäännöstö) 4 artiklassa, jonka otsikko on ”Perusoikeudet”, säädetään, että ”jäsenvaltioiden on tätä asetusta soveltaessaan toimittava noudattaen täysimääräisesti unionin asiaa koskevaa oikeutta, mukaan lukien – asian kannalta merkityksellistä kansainvälistä oikeutta, – kansainvälisen suojelun saatavuuteen liittyviä velvoitteita”.

⁸ Yhteisestä kalastuspolitiikasta, neuvoston asetusten (EY) N:o 1954/2003 ja (EY) N:o 1224/2009 muuttamisesta sekä neuvoston asetusten (EY) N:o 2371/2002 ja (EY) N:o 639/2004 ja neuvoston päätöksen 2004/585/EY kumoamisesta annettu asetus (EUVL 2013, L 354, s. 22).

⁹ Asetusten (EY) N:o 847/96, (EY) N:o 2371/2002, (EY) N:o 811/2004, (EY) N:o 768/2005, (EY) N:o 2115/2005, (EY) N:o 2166/2005, (EY) N:o 388/2006, (EY) N:o 509/2007, (EY) N:o 676/2007, (EY) N:o 1098/2007, (EY) N:o 1300/2008 ja (EY) N:o 1342/2008 muuttamisesta sekä asetusten (EY) N:o 2847/93, (EY) N:o 1627/94 ja (EY) N:o 1966/2006 kumoamisesta annettu asetus (EUVL 2009, L 343, s. 1).

¹⁰ EUVL 2011, L 112, s. 1.

¹¹ EUVL 2016, L 77, s. 1.

20. Schengenin rajasäännösten 13 artiklassa otetaan käyttöön rajavalvontajärjestelmä, ja sen 1 kohdan mukaan tämän järjestelmän ”pääasiallisena tavoitteena on estää luvattomat rajanylitykset, torjua rajatylittävää rikollisuutta ja toteuttaa rajan laittomasti ylittäneisiin henkilöihin kohdistuvia toimenpiteitä”. Rajojen valvontaa koskevat menettelyt vahvistetaan tämän artiklan 2–5 kohdassa ja kyseisen säännösten liitteessä V olevassa A kohdassa.

21. Mainitun säännösten 17 artiklassa asetetaan velvollisuus jäsenvaltioiden väliseen yhteistyöhön. Sen 1 kohdassa säädetään muun muassa, että ”jäsenvaltioiden on avustettava toisiaan ja tehtävä keskenään kiinteästi ja jatkuvasti yhteistyötä rajavalvonnan tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi 7–16 artiklan mukaisesti” ja ”huolehdittava kaikkien asiaankuuluvien tietojen vaihdosta”.

c) Direktiivi 2014/89/EU

22. Merten aluesuunnittelun puitteista 23.7.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/89/EU¹² johdanto-osan seitsemännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Vuonna 1982 tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimuksen, jäljempänä ’YK:n merioikeusyleissopimus’, johdanto-osassa todetaan, että valtamerialueiden käyttöön liittyvät seikat ovat tiiviisti sidoksissa toisiinsa ja niitä on tarkasteltava kokonaisuutena. Valtamerten käytön suunnittelu edistää loogisesti ja jäsentää YK:n merioikeusyleissopimuksessa määrättyjä velvoitteita sekä siinä annettujen oikeuksien käyttöä ja on käytännöllinen väline, joka auttaa jäsenvaltioita täyttämään velvoitteensa.”

23. Direktiivin 2 artiklan 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tämä direktiivi ei vaikuta merivesiä koskeviin jäsenvaltioiden täysivaltaisiin oikeuksiin ja lainkäyttövaltaan, jotka kuuluvat niille kansainvälisen oikeuden, erityisesti YK:n merioikeusyleissopimuksen mukaisesti. Tämän direktiivin soveltaminen ei etenkään vaikuta siihen, miten jäsenvaltiot määrittävät ja rajaavat merirajat YK:n merioikeusyleissopimuksen asiaa koskevien määräysten mukaisesti.”

24. Direktiivin 2014/89 11 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Osana suunnittelu- ja hallinnointiprosessia jäsenvaltioiden, joilla on yhteinen meriraja, on tehtävä yhteistyötä pyrkien varmistamaan, että merten aluesuunnitelmat ovat johdonmukaisia ja ne on sovitettu yhteen koko kyseessä olevalla merialueella. Tällaisessa yhteistyössä on otettava huomioon erityisesti luonteeltaan ylikansalliset seikat.”

II Tosiseikat ja oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

25. Slovenia ja Kroatia julistautuivat 25.6.1991 itsenäisiksi Jugoslavian sosialistisesta liittotasavallasta. Vuosina 1992–2001 Kroatian tasavalta ja Slovenian tasavalta yrittivät ratkaista maa- ja merirajojensa vahvistamista koskevaa kysymystä kahdenvälisillä neuvotteluilla.

26. Slovenian tasavallasta tuli Euroopan unionin jäsen 1.5.2004.

27. Kroatian tasavalta ja Slovenian tasavalta allekirjoittivat 4.11.2009 välityssopimuksen, jonka avulla pyrittiin ratkaisemaan niiden välinen rajakiista ja jossa ne sitoutuivat noudattamaan tätä varten perustetun välitystuomioistuimen antamaa ratkaisua. Välityssopimus tuli voimaan 29.11.2010.

¹² EUVL 2014, L 257, s. 135.

28. Euroopan unionin jäsenvaltiot ja Kroatian tasavalta allekirjoittivat liittymissopimuksen 9.12.2011. Tämä sopimus, jonka Kroatian tasavalta ratifioi tammikuussa 2012, julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä 24.4.2012. Kroatian tasavallasta tuli Euroopan unionin jäsen 1.7.2013.

29. Kroatian tasavalta ja Slovenian tasavalta nimittivät 17.1.2012 välitystuomioistuimen puheenjohtajan ja kaksi jäsentä välityssopimuksen 2 artiklan 1 kappaleen mukaisesti.¹³ Saman vuoden tammikuun lopussa välitystuomioistuimeen nimitettiin kaksi muuta jäsentä, jotka osapuolten piti nimetä välityssopimuksen 2 artiklan 2 kappaleen nojalla.¹⁴ Nimityskirjat allekirjoitettiin huhtikuussa 2012, ja kyseiset kaksi valtiota nimesivät¹⁵ Pysyvän välitystuomioistuimen¹⁶ vastaamaan hallinnointitehtävistä.¹⁷ Välityssopimuksen 6 artiklan 2 kappaleen mukaan välitystuomioistuimessa käytävässä menettelyssä oli noudatettava Pysyvän välitystuomioistuimen valtioiden välisten riitojen välitysmenettelystä antamia valinnanvaraisia sääntöjä.¹⁸

30. Kirjallinen menettely aloitettiin 11.2.2013, ja suullinen käsittely pidettiin 2.–13.6.2014.

31. Kroatian tasavallan kirjelmistä ilmenee, että välitysmenettelyssä esitettiin väite menettelyn edellytysten puuttumisesta sen vuoksi, että Slovenian tasavallan nimeämä välitystuomioistuimen jäsen ja Slovenian valtion asiamies olivat olleet ex parte (toisen osapuolen tietämättä) yhteydessä toisiinsa välitystuomioistuimessa sen päätösneuvottelujen aikana. Tiettyjen lehtiartikkelien julkaisemisen jälkeen kyseiset kaksi henkilöä erosivat välitystuomioistuimen jäsenen ja valtion asiamiehen tehtävistään. Myös Kroatian tasavallan alun perin nimeämä välitystuomioistuimen jäsen erosi tehtävästään 30.7.2015.

32. Välitystuomioistuimelle osoittamassaan 24.7.2015 päivätyssä kirjeessä Kroatian tasavalta ilmaisi äärimmäisen huolensa kyseisestä ex parte -yhteydenpidosta, joka sen mukaan antoi aiheutta epäillä vakavasti koko välitysmenettelyn koskemattomuutta ja puolueettomuutta, ja vaati välitystuomioistuimessa vireillä olleen menettelyn tilapäistä keskeyttämistä.¹⁹

33. Kroatian tasavallan parlamentti hyväksyi 29.7.2015 yksimielisesti päätöslauselman, joka koski Kroatian tasavallan hallituksen velvoittamista aloittamaan välityssopimuksen irtisanomista koskeva menettely.

34. Kroatian tasavalta ilmoitti Slovenian tasavallalle 30.7.2015 päivätyllä verbaalinootilla, että se katsoi, että sillä oli oikeus saattaa välityssopimus päättyään,²⁰ koska Slovenian tasavalta oli Wienin yleissopimuksen 60 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla rikkonut olennaisesti mainittua sopimusta. Kroatian tasavalta täsmensi, että tämä verbaalinootti oli Wienin yleissopimuksen 65 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ilmoitus, jolla se halusi saattaa välityssopimuksen välittömästi päättyään. Kroatian tasavalta selitti, että se katsoi, että välitysmenettelyn puolueettomuus ja integriteetti olivat peruuttamattomasti vaarantuneet, mikä merkitsi sen oikeuksien ilmeistä loukkaamista. Mainittu verbaalinootti toimitettiin tiedoksi välitystuomioistuimelle.

35. Kroatian tasavalta ilmoitti 31.7.2015 välitystuomioistuimelle päätöksestään saattaa välityssopimus päättyään ja selitti tämän irtisanomisen syyt.

13 Välitystuomioistuimen 30.6.2016 antaman osatuomion (jäljempänä osatuomio) 17 kohta.

14 Osatuomion 18 kohta.

15 Osatuomion 19 kohta.

16 Pysyvä välitystuomioistuin muodostuu 122 sopimuspuolesta, joista kukin on liittynyt jompaankumpaan tai kumpaankin Pysyvän välitystuomioistuimen perustamisesta tehtyyn sopimukseen. Käsittävässä asiassa on todettava, että Slovenian tasavalta on liittynyt kumpaankin sopimukseen (1.10.1996 ja 29.3.2004). Kroatian tasavalta liittyi vuoden 1899 sopimukseen 7.10.1998. Ks. <https://pca-cpa.org/fr/about/introduction/contracting-parties/>.

17 Ks. välitystuomioistuimen 29.6.2017 antaman lopullisen välitystuomion (jäljempänä riidanalainen välitystuomio) 148 kohta.

18 Saatavana osoitteessa <https://pca-cpa.org/fr/documents/pca-conventions-and-rules/>.

19 Tutkittavaksi ottamista koskevan oikeudenkäyntiväitteen liite B.6.

20 Ks. tutkittavaksi ottamista koskevan oikeudenkäyntiväitteen liite B.6 ja osatuomion 84 kohta.

36. Slovenian tasavalta nimitti välitystuomioistuimeen uuden jäsenen, joka kuitenkin erosi tehtävästään 3.8.2015. Välitystuomioistuimen puheenjohtaja nimitti tehtävistään eronneiden jäsenten tilalle kaksi uutta jäsentä välityssopimuksen 2 artiklassa tarkoitetun välitystuomioistuimen jäsenen korvaamista koskevan menettelyn mukaisesti.

37. Välitystuomioistuin kehotti 1.12.2015 päivätyllä kirjeellä kumpaakin asianosaista esittämään uusia kirjelmiä ja lausumia, ”jotka koskevat Kroatian [tasavallan] 24. ja 31.7.2015 päivätyissä kirjeissä esiin tuomien seikkojen oikeudellisia seurauksia”. Välitystuomioistuin määräsi asianosaiset toimittamaan kirjelmänsä viimeistään 15.1.2016 (Kroatian tasavalta) ja 26.2.2016 (Slovenian tasavalta). Lisäksi välitystuomioistuin ilmoitti asianosaisille aikovansa järjestää 17.3.2016 istunnon, joissa käsiteltäisiin näitä kysymyksiä.

38. Näitä kysymyksiä koskenut istunto pidettiin 17.3.2016. Slovenian tasavalta esitti kirjelmän ja osallistui istuntoon. Kroatian tasavalta ei osallistunut siihen.

39. Välitystuomioistuin ratkaisi väitteen menettelyn edellytysten puuttumisesta 30.6.2016 antamallaan osatuomiolla. Välitystuomioistuin muun muassa totesi, että Slovenian tasavalta oli rikkonut välityssopimuksen määräyksiä, kun se oli ottanut ex parte yhteyttä alun perin nimittämäänsä välitystuomioistuimen jäsenen. Välitystuomioistuimen mukaan tämän sopimusrikkomuksen luonne ei kuitenkaan oikeuttanut Kroatian tasavaltaa saattamaan välityssopimusta päätökseen, joten sen soveltamista jatkettaisiin edelleen. Osatuomion mukaan sopimusrikkomus ei heikentänyt välitystuomioistuimen mahdollisuutta antaa muutetussa kokoonpanossa riippumattomasti ja puolueettomasti lopullista ratkaisua. Näin ollen välitystuomioistuin totesi, ettei ollut mitään estettä menettelyn jatkamiselle välityssopimuksen mukaisesti.

40. Välitystuomioistuin antoi 29.6.2017 lopullisen välitystuomion, jossa määritettiin kummankin valtion maa- ja merirajat mutta jonka pätevyyden ja siten myös sitovan vaikutuksen Kroatian tasavalta kiistää.

41. Slovenian tasavalta aloitti 16.3.2018 SEUT 259 artiklan mukaisen menettelyn tekemällä komissiolle kantelun, jonka mukaan Kroatian tasavalta oli rikkonut unionin oikeutta.

42. Komissio ei toimittanut perusteltua lausuntoa SEUT 259 artiklassa vahvistetussa kolmen kuukauden määräajassa.

III Menettely unionin tuomioistuimessa ja asianosaisten lausumat

43. Slovenian tasavalta nosti nyt käsiteltävän kanteen unionin tuomioistuimen kirjaamoon 13.7.2018 jättämällään kirjelmällä.

44. Kroatian tasavalta esitti 21.12.2018 unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 151 artiklan nojalla jättämällään erillisellä asiakirjalla oikeudenkäyntiväitteen, jonka mukaan kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuivat. Kroatian tasavalta vaati ensisijaisesti, että kanne jätetään kokonaisuudessaan tutkimatta sillä perusteella, että unionin tuomioistuin ei ole toimivaltainen lausumaan Slovenian tasavallan SEUT 259 artiklan nojalla esittämistä vaatimuksista. Toissijaisesti se esitti tämän saman vaatimuksen sillä perusteella, että kanne ei ole Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 21 artiklan ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 120 artiklan mukainen.

45. Slovenian tasavalta esitti huomautuksensa tästä oikeudenkäyntiväitteestä 12.2.2019. Se katsoi, että kanne täyttää tutkittavaksi ottamisen edellytykset, ja väitti lähinnä, että unionin tuomioistuin on SEUT 259 artiklan nojalla toimivaltainen lausumaan käsiteltävästä kanteesta ja että kanne täyttää Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 21 artiklassa ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 120 artiklassa vahvistetut edellytykset.

46. Unionin tuomioistuin päätti 14.5.2019 tekemällään päätöksellä jakaa asian suuren jaoston käsiteltäväksi, jotta tämä voi ratkaista oikeudenkäyntiväitteen.

47. Unionin tuomioistuin kehotti unionin tuomioistuimen kirjaamon 7.6.2019 päivätyllä kirjeellä komissiota vastaamaan Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 24 artiklan toisen kohdan nojalla kirjallisesti tai tarvittaessa istunnossa joihinkin asetuksen N:o 1380/2013 säännöksiä koskeviin kysymyksiin.

48. Kroatian tasavalta pyysi 31.5.2019 päivätyllä kirjeellä, että unionin tuomioistuin poistaa asiakirja-aineistosta komission oikeudellisen yksikön lausuntoa käsittelevän komission sisäisen työasiakirjan, joka on Slovenian tasavallan oikeudenkäyntiväitteeseen antaman vastauksen liitteessä C.2.²¹

49. Unionin tuomioistuin pyysi unionin tuomioistuimen kirjaamon 20.6.2019 päivätyllä kirjeellä komissiota esittämään huomautuksensa tästä vaatimuksesta.

50. Komissio jätti huomautuksensa 28.6.2019. Se vastasi sille 7.6.2019 esitettyihin kysymyksiin 28.6.2019 jättämällään erillisellä kirjelmällä.

51. Kroatian tasavalta ja Slovenian tasavalta osallistuivat 8.7.2019 pidettyyn istuntoon, jossa molemmat olivat asianmukaisesti edustettuina.

52. Slovenian tasavalta, jolta tiedusteltiin tätä asiaa istunnossa, vahvisti pysyttävänsä vaatimuksensa siitä, että väitetty jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen lopetetaan.

IV Slovenian tasavallan kannekirjelmässään esittämät perustelut

53. Kanteensa tueksi Slovenian tasavalta vetoaa kannekirjelmässään kuuteen kanneperusteeseen.

54. Ensimmäisessä kanneperusteessaan Slovenian tasavalta väittää, että kun Kroatian tasavalta yksipuolisesti laiminlyö unioniin liittymistä koskevan menettelyn yhteydessä tehdyn sitoumuksen, joka koskee asiassa annettavan välitystuomion noudattamista ja siten riidanalaisessa välitystuomiossa määritellyn rajan ja tästä tuomiosta johtuvien muiden velvoitteiden noudattamista, Kroatian tasavalta kieltäytyy SEU 2 artiklan vastaisesti kunnioittamasta oikeusvaltion arvoa sekä vilpittömän yhteistyön periaatetta ja *res judicata* -periaatetta.

55. Toisessa kanneperusteessaan Slovenian tasavalta väittää, että kun Kroatian tasavalta yksipuolisesti kieltäytyy noudattamasta sille riidanalaisen välitystuomion perusteella kuuluvia velvoitteita, se estää Slovenian tasavaltaa käyttämästä täysimääräisesti suvereniteettiaan koko maa- ja merialueillaan ja toimimasta perussopimuksia ja johdetun oikeuden säännöksiä noudattaen. Tällä tavoin Kroatian tasavalta jättää noudattamatta SEU 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua vilpittömän yhteistyön periaatetta ja vaarantaa unionin tavoitteiden, erityisesti rauhan edistämisen ja rakentamisen ja kansojen välisen entistä tiiviimmän unionin, toteuttamisen, unionin jäsenvaltioiden aluetta koskevien

²¹ Unionin tuomioistuin ei ole vielä lausunut tästä oikeudenkäyntiväitteestä.

säännösten ja määräysten tarkoituksen saavuttamisen sekä unionin oikeuden tehokkaan täytäntöönpanon Slovenian tasavallassa. Tässä yhteydessä Slovenian tasavalta väittää, että Kroatian tasavalta estää sitä noudattamasta velvollisuuttaan panna täytäntöön useita johdetun oikeuden säädöksiä.²²

56. Kolmannessa kanneperusteessaan Slovenian tasavalta väittää, että kun Kroatian tasavalta ei kunnioita Slovenian aluetta eikä sen rajoja, se rikkoo yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevaa unionin lainsäädäntöä.

57. Tältä osin Slovenian tasavalta väittää, että kun Kroatian tasavalta kiistää rajan, sellaisena kuin se määritetään riidanalaisessa välitystuomiossa, ja vastustaa tämän rajan merkitsemistä ja täytäntöönpanoa, se loukkaa Slovenian tasavallan yksinoikeuksia aluevesiinsä ja estää Slovenian tasavaltaa noudattamasta sille asetuksen N:o 1380/2013 nojalla kuuluvia velvollisuuksia.

58. Slovenian tasavalta väittää erityisesti, että Kroatian tasavalta rikkoo vastavuoroista pääsyä koskevaa järjestelyä, josta säädetään asetuksessa N:o 1380/2013, jota on sovellettu näihin kahteen jäsenvaltioon 30.12.2017 lukien ja jossa annetaan kummankin jäsenvaltion 25 kalastusalukselle vapaa pääsy toisen valtion aluevesille, siten kuin ne on rajattu kansainvälisessä oikeudessa eli riidanalaisessa välitystuomiossa. Kroatian tasavalta nimittäin estää Slovenian tasavaltaa soveltamasta vastavuoroista pääsyä koskevaa järjestelyä ja kieltäytyy tunnustamasta Slovenian tasavallan tätä varten antaman lainsäädännön pätevyyttä, ja koska Kroatian tasavalta määrää systemaattisesti seuraamuksia slovenialaisille kalastajille, se estää niitä pääsemästä vapaasti riidanalaisessa välitystuomiossa Slovenian tasavallalle kuuluviksi määritetyille aluevesille ja ennen kaikkea Kroatian aluevesille, jotka kuuluvat vastavuoroista pääsyä koskevan järjestelyn soveltamisalaan.

59. Neljännessä kanneperusteessaan Slovenian tasavalta väittää, että Kroatian tasavalta rikkoo asetuksella N:o 1224/2009 ja täytäntöönpanoasetuksella N:o 404/2011 perustettua yhteisön valvontajärjestelmää, jonka tarkoituksena on varmistaa yhteisen kalastuspolitiikan sääntöjen noudattaminen (jäljempänä valvontajärjestelmä), koska se yhtäältä estää Slovenian tasavaltaa noudattamasta sille kyseisessä valvontajärjestelmässä asetettuja velvollisuuksia ja koska se toisaalta käyttää lainvastaisesti Slovenian tasavallan vesillä oikeuksia, jotka kuuluvat Slovenian tasavallalle rannikkovaltiona. Näissä asetuksissa lippujäsenvaltiot veloitetaan noudattamaan useita velvollisuuksia, kuten seurantavelvollisuutta (asetuksen N:o 1224/2009 9 artiklan 3 kohta ja täytäntöönpanoasetuksen N:o 404/2011 21–23 artikla) ja velvollisuutta toimittaa tietoja (asetuksen N:o 1224/2009 15 artikla ja täytäntöönpanoasetuksen N:o 404/2011 43 ja 44 artikla).

60. Viidennessä kanneperusteessaan Slovenian tasavalta väittää, että Kroatian tasavalta rikkoo Schengenin rajasäännöstä, koska näiden kahden valtion yhteinen raja on edelleen ulkoraja, johon sovelletaan kyseisen säännösten II osaston säännöksiä. Kroatian tasavalta laiminlyö sekä Schengenin rajasäännösten 17 artiklassa säädettyä rajavalvontavelvollisuutta että sen 13 artiklassa tarkoitettua rajojen valvontavelvollisuutta. Lisäksi se laiminlyö velvollisuutensa noudattaa täysimääräisesti kyseisen säännösten 4 artiklassa mainittua asian kannalta merkityksellistä kansainvälistä oikeutta, koska se kieltäytyy tunnustamasta riidanalaisista välitystuomiota.

²² Slovenian tasavalta vetoaa muun muassa yhteisön meriympäristöpolitiikan puitteista 17.6.2008 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2008/56/EY (meristrategiadirektiivi) (EUVL 2008, L 164, s. 19), luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21.5.1992 annettuun neuvoston direktiiviin 92/43/ETY (EYVL 1992, L 206, s. 7), haitallisten vieraslajien tuonnin ja leviämisen ennalta ehkäisemisestä ja hallinnasta 22.10.2014 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) N:o 1143/2014 (EUVL 2014, L 317, s. 35) ja yhteisön vesipolitiikan puitteista 23.10.2000 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2000/60/EY (EYVL 2000, L 327, s. 1).

61. Kuudennessa kanneperusteessaan Slovenian tasavalta väittää, että kun Kroatian tasavalta kieltäytyy tunnustamasta riidanalaista välitystuomiota, jossa päätettiin aluevesien rajoista näiden kahden jäsenvaltion välillä, ja kun se sisällyttää Slovenian aluevedet merten aluesuunnitelmaansa,²³ Kroatian tasavalta rikkoo direktiivin 2014/89 4 artiklan 1 kohtaa ja 8 artiklaa. Näin toimiessaan Kroatian tasavalta myös tekee yhteistyön mahdottomaksi, mikä on vastoin direktiivin 11 artiklan 1 kohdassa asetettua yhteistyövelvoitetta.

V Yhteenveto asianosaisten lausumista, jotka koskevat oikeudenkäyntiväitteitä toimivallan puuttumisesta ja tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisesta

A Väitteet, joiden mukaan unionin tuomioistuin ei ole toimivaltainen tutkimaan käsiteltävää asiaa

62. Ensimmäinen toimivallan puuttumista koskeva väite koskee Slovenian tasavallan esittämien väitteiden liitännäistä luonnetta. Nämä väitteet, sellaisina kuin ne ilmenevät kannekirjelmästä, ovat liitännäisiä suhteessa välityssopimuksen ja riidanalaisen välitystuomion pätevyyttä ja oikeudellisia seurauksia koskevan riidan ratkaisuun nähden. SEUT 259 artiklan mukaisessa menettelyssä unionin tuomioistuin ei kuitenkaan ole toimivaltainen lausumaan mainitusta riidasta eikä näistä liitännäisistä väitteistä. Tältä osin tuomiosta komissio v. Belgia²⁴ ilmenee, että tällaisessa menettelyssä unionin tuomioistuimella ei ole toimivaltaa lausua unionin oikeuden mukaisten velvoitteiden noudattamatta jättämisestä, jos nämä velvoitteet ovat ainoastaan liitännäisiä suhteessa toiseen, ensin ratkaistavaan asiaan, joka ei kuulu unionin tuomioistuimen toimivaltaan.

63. Toisessa toimivallan puuttumista koskevassa väitteessään Kroatian tasavalta väittää, että kyseisten kahden valtion välisen riidan todellisenä kohteena on yhtäältä välityssopimuksen, joka ei ole osa unionin oikeutta, soveltaminen ja tulkinta, ja toisaalta riidanalaisen välitystuomion pätevyys ja sen mahdolliset oikeudelliset seuraukset.

64. Tässä yhteydessä Kroatian tasavalta korostaa, että se kiistää riidanalaisen välitystuomion koko olemassaolon, koska se oli pätevästi irtisanonut välityssopimuksen jo ennen tämän tuomion antamista. Mikäli unionin tuomioistuin päättää tutkia nämä kysymykset, sen olisi ensinnäkin tarkasteltava tämän irtisanomisen pätevyyttä ja vaikutuksia, toiseksi sitä, jatkuiko välitystuomioistuimen olemassaolo riidanalaisen irtisanomisen jälkeen, kolmanneksi sitä, oliko kyseisellä tuomioistuimella oikeus päättää oman olemassaolonsa jatkumisesta, ja neljänneksi sitä, päättyivätkö välitystuomioistuimen tehtävät riidanalaiseen irtisanomiseen.²⁵ Tehdessään tällaisen arvioinnin unionin tuomioistuimen on arvioitava osatuomiossa esitetyt perustelut. Nämä kysymykset koskevat kansainvälisen oikeuden sääntöjä ja erityisesti Wienin yleissopimuksen 60 artiklan ja välityssopimuksen määräysten, jotka eivät ole osa unionin oikeutta, tulkintaa.

65. Kolmannessa toimivallan puuttumista koskevassa väitteessään Kroatian tasavalta väittää, että unionin tuomioistuin ei ole toimivaltainen lausumaan SEUT 259 artiklan nojalla välityssopimuksen pätevyydestä ja vaikutuksista, koska välityssopimus ei ole osa unionin oikeutta, eikä väitetysti tämän välityssopimuksen nojalla annetun riidanalaisen välitystuomion pätevyydestä ja vaikutuksista. Kroatian tasavallan mukaan vaikutus, joka tämän kahdenvälisen riidan ratkaisulla voi olla unionin oikeuden toimintaan, ei saa johtaa unionin tuomioistuimen toimivallan laajentamiseen perussopimuksissa

²³ Hyväksyttiin 13.10.2017.

²⁴ Tuomio 30.9.2010 (C-132/09, EU:C:2010:562).

²⁵ Kroatian tasavalta väittää muun muassa, että unionin tuomioistuimen on tässä yhteydessä lausuttava *nemo judex in causa sua* -periaatteen (kukaan ei voi olla tuomarina omassa asiassaan) vaikutuksesta välitystuomioistuimen toimivaltaan ratkaista osittain samassa kokoonpanossa, onko se itse toimivaltainen. Jos unionin tuomioistuin katsoo, että välityssopimus oli pätevä, sen olisi lausuttava myös välitystuomion oikeudellisista vaikutuksista, koska välityssopimuksen mukaan riidan osapuolten on pantava välitystuomio täytäntöön, mitä ne eivät ole edelleenkään tehneet.

määritettyä pidemmälle. Slovenian tasavallan väitteet, jotka koskevat unionin oikeuden rikkomista mutta joiden ratkaiseminen edellyttää sitä, että ensin ratkaistaan välityssopimuksen pätevyyttä ja mahdollisia oikeudellisia vaikutuksia koskeva riita, eivät riitä tekemään unionin tuomioistuimesta toimivaltaista tutkimaan käsiteltävää asiaa SEUT 259 artiklan perusteella.

66. Neljännessä toimivallan puuttumista koskevassa väitteessään Kroatian tasavalta väittää, että päinvastoin kuin unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi SEUT 273 artiklan nojalla saatettujen riitojen tapauksessa, käsiteltävässä tapauksessa ei riitä, että riidalla on yhteys unionin oikeuteen. Unionin oikeuden rikkomista koskevat Slovenian tasavallan väitteet, joiden ratkaiseminen edellyttää, että ensin ratkaistaan välityssopimuksen pätevyyttä ja mahdollisia oikeudellisia vaikutuksia koskeva riita, eivät riitä tekemään unionin tuomioistuimesta toimivaltaista ratkaisemaan käsiteltävää asiaa SEUT 259 artiklan nojalla.

67. Viidennessä toimivallan puuttumista koskevassa väitteessään Kroatian tasavalta korostaa, että kaikki unionin tuomioistuimen toteamukset, joiden mukaan Kroatian tasavalta on väitetysti rikkonut unionin oikeutta, voivat olla enintäänkin hypoteettisia. Unionin tuomioistuin ei ole SEUT 259 artiklan mukaisessa menettelyssä toimivaltainen lausumaan unionin oikeuden hypoteettisesta rikkomisesta.

68. Kuudennessa toimivallan puuttumista koskevassa väitteessään Kroatian tasavalta väittää, että käsiteltävässä asiassa ei ole kysymys unionin oikeuden tulkinnasta. Näin ollen SEUT 259 artiklaan perustuvaa unionin tuomioistuimen toimivaltaa on käsiteltävässä asiassa mahdoton perustella tarpeella ratkaista unionin oikeuden tulkintaa koskeva riita ja siten taata tämän oikeuden yhtenäinen tulkinta koko unionissa.

69. Slovenian tasavalta vaatii, että Kroatian tasavallan esittämä toimivallan puuttumista koskeva oikeudenkäyntiväite hylätään.

70. Ensinnäkin se katsoo tämän oikeudenkäyntiväitteen perustuvan virheelliseen olettamaan siitä, että sen kanteessa vaaditaan toteamaan, että Kroatian tasavalta on jättänyt noudattamatta sille välityssopimuksen tai riidanalaisen välitystuomion nojalla – eikä siis unionin oikeuden nojalla – kuuluvia velvoitteita. Slovenian tasavallan mukaan Kroatian tasavalta pyrkii näin yksipuolisesti muuttamaan kanteen kohdetta.

71. Tässä yhteydessä Slovenian tasavalta väittää ensinnäkin, että perussopimusten määräyksistä ja oikeuskäytännöstä ilmenee, että unionin tuomioistuimen toimivaltaisuus riippuu siitä, vetoaako kantajana oleva valtio kannekirjelmässä esittämässään vaatimuksissa unionin oikeuden rikkomiseen tai siihen, että sen vaatimuksiin sovelletaan unionin oikeutta. Kroatian tasavalta ei voi omaksi edukseen muuttaa kanteen kohdetta, sellaisena kuin se esitetään kannekirjelmässä, koska Slovenian tasavalta ei kannekirjelmässään vaadi unionin tuomioistuinta toteamaan, että Kroatian tasavalta on jättänyt noudattamatta sille kansainvälisen oikeuden nojalla kuuluvia velvoitteita, vaan se vaatii tätä toteamaan, että kyseinen jäsenvaltio on jättänyt noudattamatta sille unionin oikeuden nojalla kuuluvia velvoitteita.

72. Toiseksi Slovenian tasavalta katsoo, että unionin tuomioistuimella voi olla SEUT 259 artiklaan perustuva toimivalta silloinkin, kun tosiseikat, joihin unionin oikeutta koskevat väitteet perustuvat, kuuluvat myös kansainväliseen oikeuden soveltamisalaan. Tältä osin on merkitystä ainoastaan sillä, että tosiseikat koskevat unionin oikeudessa asetettujen velvoitteiden noudattamatta jättämistä. Tämä ei kuitenkaan estä unionin tuomioistuinta ottamasta huomioon kansainvälisen oikeuden aineellisia sääntöjä, jotka unionin oikeudessa on sisällytetty tai oli tarkoitus sisällyttää unionin oikeusjärjestykseen.

73. Kolmanneksi Slovenian tasavalta väittää, että jäsenyysselvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa menettelyssä sellaisen kahdenvälisen riidan olemassaolo, joka koskee asianosaisten välillä sovellettavan kansainvälisen oikeuden toimen tulkintaa, ei sekään estä unionin tuomioistuinta olemasta toimivaltainen. Sen vuoksi unionin tuomioistuin tulkitse tuomiossa Espanja v. Yhdistynyt

kuningaskunta²⁶, että Yhdistyneen kuningaskunnan antama yksipuolinen lausuma heijasti Yhdistyneen kuningaskunnan ja Espanjan kuningaskunnan välillä tehtyä kahdenvälistä sopimusta, vaikka asianosaisten välillä olikin ollut kyseisen kansainvälisen oikeuden välineen merkitystä koskeva riita.

74. Neljänneksi, määritettäessä, voidaanko kanne ottaa tutkittavaksi SEUT 259 artiklan nojalla, on merkitystä ainoastaan sillä, perustuvatko kanteessa esitetyt vaatimukset ”perussopimuksista johtuviin velvoitteisiin”. Kroatian tasavalta väittää virheellisesti, että jotta unionin tuomioistuin voisi katsoa olevansa toimivaltainen, sen olisi ensin vakuututtava siitä, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille perussopimusten nojalla kuuluvat velvoitteet. Unionin oikeuden sääntöjen tulkinta ja soveltaminen eivät kuitenkaan ole kysymyksiä, jotka unionin tuomioistuimen kuuluu tutkia kyseisessä vaiheessa. Ne päinvastoin kuuluvat tutkittaviksi asiakysymyksen yhteydessä.

75. Toiseksi ensimmäisestä toimivallan puuttumista koskevasta väitteestä, joka perustuu unionin oikeuteen liittyvien väitteiden liitännäiseen luonteeseen, Slovenian tasavalta toteaa, että voidakseen lausua unionin oikeuden väitetystä rikkomisesta unionin tuomioistuin ei ole velvollinen lausumaan kansainvälisestä oikeudesta johtuvien velvoitteiden noudattamatta jättämisestä eikä kansainvälisen oikeuden vastaisista toimista, joihin Kroatian tasavalta on syylistynyt. Koska Kroatian tasavallan ja Slovenian tasavallan alueet määritetään kansainvälisen oikeuden eli riidanalaisen välitystuomion mukaisesti vahvistetulla rajalla, unionin tuomioistuimen asiana ei ole todeta kansainvälisen oikeuden rikkomista eikä lausua kansainvälisestä riidasta.

76. Toisesta toimivallan puuttumista koskevasta väitteestä, jonka mukaan riidan ”todellisena” kohteena on väitetysti kansainvälisen oikeuden tulkinta, Slovenian tasavalta korostaa, että sen ja Kroatian tasavallan välinen raja on tosiseikkoja koskeva kysymys, jossa unionin tuomioistuin voi tukeutua alueellisen riidan ratkaisumenettelyn lopputulokseen, eikä oikeudellinen kysymys, josta unionin tuomioistuin voisi lausua. Unionin tuomioistuimen on päinvastoin noudatettava ja sovellettava kansainvälistä oikeutta ainoastaan siinä määrin kuin se on tarpeen unionin oikeuden tulkitsemiseksi tai soveltamiseksi.

77. Kolmannesta toimivallan puuttumista koskevasta väitteestä, jonka mukaan välityssopimuksen pätevyyttä ja sen mahdollisia oikeudellisia vaikutuksia koskeva riita on ratkaistava ensin, Slovenian tasavalta korostaa, että määritettäessä jäsenvaltioille unionin oikeuden nojalla kuuluvien velvoitteiden, mukaan luettuna velvoite olla estämättä toista jäsenvaltiota panemasta täytäntöön ja soveltamasta unionin oikeutta omalla alueellaan, laajuutta ja sitä, onko näitä velvoitteita noudatettu, on otettava lähtökohdaksi kyseisten jäsenvaltioiden välinen raja, sellaisena kuin se on vahvistettu kansainvälisen oikeuden nojalla. Unionin tuomioistuimen asiana on ottaa tosiseikkoina huomioon voimassa olevaa kansainvälistä oikeutta koskevat seikat.

78. Slovenian tasavalta lisää, että kysymys välityssopimuksen pätevydestä ja riidanalaisen välitystuomion oikeudellisten vaikutusten pätevydestä ei ole unionin tuomioistuimessa nostetun kanteen kohteena, ei kuulu unionin tuomioistuimen toimivaltaan eikä sitä ainakaan ole ratkaistu välitystuomioistuimen antamassa osatuomiossa. Se, että Kroatian tasavalta ei ole tyytyväinen välitystuomioon, ei merkitse sitä, että rajakiista on edelleen ratkaisematta tai että unionin tuomioistuimen on lausuttava tästä jo ratkaistusta kysymyksestä.

79. Lisäksi Kroatian tasavallan väite, jonka mukaan riidanalaista välitystuomiota ei sovelleta välittömästi ja joka sitä paitsi ei edes kuulu tutkittavaksi ottamisen edellytysten arviointiin vaan asiakysymyksen arviointiin, on virheellinen, koska kyseinen tuomio, jossa vahvistetaan lopullisesti kyseisten kahden jäsenvaltion välinen raja, on kansainvälisen oikeuden mukaan sitova.

²⁶ Tuomio 12.9.2006 (C-145/04, EU:C:2006:543).

80. Viidennen toimivallan puuttumista koskevan väitteen, joka koskee Kroatian tasavallan syyksi luetun unionin oikeuden rikkomisen hypoteettisuutta, osalta Slovenian tasavallan mukaan Kroatian tasavalta tyytyy väittämään siitä, ettei se ole jättänyt noudattamatta sille unionin oikeuden nojalla kuuluvia velvoitteita. Slovenian tasavallan mukaan tämä perustelu kuuluu tutkittavaksi asiakysymyksen yhteydessä. Kyse on joka tapauksessa todellisista eikä pelkästään hypoteettisista rikkomisista, joita tapahtuu päivittäin ja jotka Slovenian tasavalta yrittää saada loppumaan tällä SEUT 259 artiklan nojalla nostamallaan kanteella.

81. Kuudennesta toimivallan puuttumista koskevasta väitteestä, jonka mukaan käsiteltävässä asiassa ei tule esiin unionin oikeuden tulkintaa koskevia kysymyksiä, koska molemmat osapuolet ymmärtävät samalla tavoin niille unionin oikeuden nojalla kuuluvat velvoitteet, Slovenian tasavalta toteaa, että unionin oikeuden tulkintaa tai soveltamista koskevan riidan olemassaolo ei sinänsä ole SEUT 259 artiklaan perustuvan unionin tuomioistuimen toimivallan edellytys. Sen syntymiseen riittää, että Slovenian tasavalta väittää, että Kroatian tasavalta on jättänyt noudattamatta sille unionin oikeuden nojalla kuuluvia velvoitteita.

B Väitteet, jotka koskevat kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumista

82. Toissijaisesti ja siinä tapauksessa, että unionin tuomioistuin toteaa olevansa toimivaltainen tutkimaan käsiteltävän asia, Kroatian tasavalta väittää, että kanne, joka ei ole Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 21 artiklan ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 120 artiklan mukainen, on jätettävä tutkimatta, koska se ei täytä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä. Kannekirjelmässä esittämässään vaatimuksissa Slovenian tasavalta ei mainitse nimenomaisesti riidan kohdetta, joka on se, että Kroatian tasavalta on väitetysti jättänyt noudattamatta sille riidanalaisen välitystuomion nojalla kuuluvia velvoitteita. Kroatian tasavallan mukaan vaatimuksissa ei mainita riidanalaisen välitystuomion väitettyä noudattamatta jättämistä, eikä kannekirjelmässä esitetä oikeudellisia perusteluja, jotka osoittaisivat, että välitystuomio on pätevä, joten Kroatian tasavallan on mahdotonta valmistautua vastaamaan asiassa ja vastata näihin väitteisiin.

83. Slovenian tasavalta väittää, että kanne täyttää kaikki Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 21 artiklan ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 120 artiklan vaatimukset. Kanteen kohde on asianmukaisesti ja täsmällisesti määritelty, siitä on esitetty yhteenvedo kannekirjelmän alussa, sitä on kehitelty ja perusteltu täsmällisillä tosiseikoilla ja selkeillä oikeudellisilla argumenteilla, ja se mainitaan vielä kertaalleen kannekirjelmässä esitetyissä vaatimuksissa. Väitetyt unionin oikeussääntöjen rikkomiset määritetään täsmällisesti, eikä niistä jää mitään epäilystä.

84. Näin ollen Kroatian tasavallan väite, jonka mukaan se ei voi valmistautua vastaamaan riidanalaisen välitystuomion noudattamatta jättämistä koskevaan väitteeseen, on niin ikään virheellinen. Vaikka oletettaisiin, että unionin tuomioistuimen on otettava tämä väite huomioon, se liittyy asiakysymyksen tutkimiseen eikä tutkittavaksi ottamisen edellytysten tutkimiseen.

C Vaatimus komission oikeudellisen yksikön antaman lausunnon jättämisestä käsittelyn ulkopuolelle

85. Kroatian tasavalta vaatii, että unionin tuomioistuin poistaa asiakirja-aineistosta unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 151 artiklan mukaisesti komission oikeudellisen yksikön antaman lausunnon, joka on Slovenian tasavallan oikeudenkäyntiväitteeseen antaman vastauksen liitteen C.2 sivuilla 38–45 (jäljempänä kyseinen oikeudellinen lausunto).

86. Vaatimuksensa tueksi Kroatian tasavalta väittää, että kyseinen oikeudellinen lausunto on sisäinen asiakirja, jota komissio ei koskaan julkistanut. Kyseisen toimielman mukaan asiakirjan levittäminen ilman lupaa voi vaikuttaa haitallisesti sen toimintaan.

87. Komissio väittää 23.10.2002 annettuun määräykseen Itävalta v. neuvosto²⁷ vedoten, että jos sallittaisiin, että sisäisiä asiakirjoja voidaan unionin tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa oikeudenkäyntiasiaa esittää ilman, että asianomainen toimielin on antanut luvan asiakirjojen esittämiseen tai että tuomioistuin on määrännyt niiden esittämisen, loukattaisiin yleistä etua, jonka mukaan toimielinten on voitava hyötyä oikeudellisten yksiköidensä riippumattomina antamista lausunnoista. Komission mukaan kyseinen oikeudellinen lausunto on sisäinen asiakirja, jota ei ole tarkoitettu julkaistavaksi eikä asetettu yleisön saataville. Komissio täsmentää, että sen esittämiseen unionin tuomioistuimessa käsiteltävän oikeudenkäyntiasian yhteydessä ei ole annettu lupaa. Kyseinen oikeudellinen lausunto on siten poistettava asiakirja-aineistosta.

VI Tapauksen tarkastelu

88. Kroatian tasavalta väittää, että unionin tuomioistuimella ei ole toimivaltaa lausua nyt käsiteltävästä jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä koskevasta kanteesta, ja toissijaisesti, että tämän kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuvat, koska Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 21 artiklan ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 120 artiklan edellytykset eivät täyty. Huomautan jo tässä vaiheessa, että jäljempänä esitetyistä syistä katson, että unionin tuomioistuin ei ole toimivaltainen tutkimaan käsiteltävää kantea, joten sen tutkittavaksi edellytysten täyttymistä ei ole tarpeen tutkia siltä kannalta, onko edellä mainittuja säännöksiä mahdollisesti jätetty noudattamatta.

89. Ennen toimivallan puuttumista ja tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumista koskevien oikeudenkäyntiväitteiden arvioimista on tutkittava vaatimus komission oikeudellisen yksikön antaman lausunnon jättämisestä käsittelyn ulkopuolelle (A). Unionin tuomioistuimen toimivallan tutkimisen yhteydessä on aiheellista yhtäältä esittää joitakin alustavia huomautuksia unionin tuomioistuimen toimivallasta erityisesti tilanteissa, joissa sovelletaan kansainvälisiä oikeudellisia välineitä (B), ja toisaalta tarkastella kanteen kohdetta näiden huomautusten valossa siinä yhteydessä, kun arvioidaan kantajan esittämät kanneperusteet (C).

A Vaatimus komission oikeudellisen yksikön antaman lausunnon jättämisestä käsittelyn ulkopuolelle

90. Kroatian tasavalta vaatii, että unionin tuomioistuin poistaa kyseisen oikeudellisen lausunnon asiakirja-aineistosta unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 151 artiklan mukaisesti.

91. Tältä osin on korostettava ensinnäkin, että 23.10.2002 annetussa määräyksessä Itävalta v. neuvosto²⁸ päätettiin poistaa asiakirja-aineistosta komission oikeudellisen yksikön lausunto, joka oli Itävallan kyseisestä asetuksesta nostaman kumoamiskanteen liitteenä. Määräyksen 12 kohdassa muun muassa todettiin, että loukattaisiin yleistä etua, jonka mukaan toimielinten on voitava hyötyä oikeudellisten yksiköittensä riippumattomina antamista lausunnoista, jos sallittaisiin, että kyseessä olevia sisäisiä asiakirjoja voidaan unionin tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa oikeudenkäyntiasiaa esittää ilman, että asianomainen toimielin on antanut luvan asiakirjojen esittämiseen tai että tuomioistuin on määrännyt niiden esittämisen.

²⁷ C-445/00, EU:C:2002:607.

²⁸ C-445/00, EU:C:2002:607.

92. Käsiteltävässä asiassa on todettava, että kyseinen oikeudellinen lausunto on peräisin komission oikeudellisesta yksiköstä ja se on osoitettu komission puheenjohtajan kabinettipäällikölle. Lausunto laadittiin sen menettelyn yhteydessä, jonka Slovenian tasavalta käynnisti saattaakseen asian ensin komission käsiteltäväksi SEUT 259 artiklan toisen kohdan mukaisesti. Lausunnossa arvioidaan Kroatian tasavaltaa vastaan esitettyjä väitteitä kabinettipäällikön suostumuksen saamiseksi SEUT 259 artiklan kolmannen kohdan mukaisen perustellun lausunnon laatimiseen. Kyseistä oikeudellista lausuntoa ei selvästikään ollut tarkoitettu julkaistavaksi.²⁹

93. Toiseksi, oikeuskäytännön mukaan toimielimen antaman oikeudellisen lausunnon jättäminen käsittelyn ulkopuolelle on perusteltua, jos on todennäköistä, että kyseinen toimielin joutuu sellaisen vireillä olevan oikeudellisen menettelyn yhteydessä, joka koskee sen itsensä tekemän päätöksen pätevyyttä, ottamaan julkisesti kantaa oman oikeudellisen yksikkönsä antamaan lausuntoon. Tällainen mahdollisuus vaikuttaisi väistämättä haitallisesti kyseisen toimielimen intressiin pyytää oikeudellista neuvonantoa ja sen mahdollisuuteen saada rehellisiä, objektiivisia ja kattavia lausuntoja oikeudelliselta yksiköltään.³⁰

94. Käsiteltävässä asiassa SEUT 259 artiklan toisen kohdan mukaisessa menettelyssä komissio, jonka käsiteltäväksi Slovenian tasavalta oli asian saattanut, ei antanut tämän artiklan kolmannen kohdan mukaista perusteltua lausuntoa. Komissio ei siten ilmaissut virallista kantaansa kyseiseen menettelyyn. Näin ollen käsiteltävä asia poikkeaa edellä mainituista asioista, joissa oli kyseessä kyseisen toimielimen tekemän ja puolustaman päätöksen *pätevyyttä* koskeva oikeudellinen menettely. Tästä erosta huolimatta vaikuttaa mutatis mutandis siltä, että edellä 93 kohdassa mainituilla seikoilla on hyvinkin merkitystä käsiteltävän asian ratkaisun kannalta. On nimittäin mahdollista, että komissio päättää myöhemmin osallistua väliintulijana unionin tuomioistuimessa vireillä olevaan menettelyyn tai että sitä pyydetään esittämään huomautuksia, jolloin se joutuu ilmaisemaan virallisen kantansa unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi saatettuun asiaan ja ottamaan siten julkisesti kantaa oman oikeudellisen yksikkönsä antamaan lausuntoon. Kyseisen oikeudellisen lausunnon poistaminen asiakirja-aineistosta vaikuttaa siten perustellulta, kun otetaan huomioon kyseisen toimielimen intressi pyytää ja saada oikeudelliselta yksiköltään rehellisiä, objektiivisia ja kattavia lausuntoja.³¹

95. Lisäksi unionin tuomioistuin on jo todennut, että antamalla jäsenvaltion toimittaa asiakirja-aineistoon oikeudellinen lausunto, jonka julkistamiseen asianomainen toimielin ei ole antanut lupaa, muun muassa kierrettäisiin asetuksen N:o 1049/2001 mukaista menettelyä, jota asiakirjaan tutustumista koskevan hakemuksen tekemisessä on noudatettava.³² Käsiteltävässä asiassa, kuten komissio kirjallisissa huomautuksissaan täsmensi, kyseistä oikeudellista lausuntoa ei ollut asetettu asianosaisten eikä yleisön saataville, vaan se oli julkaistu erään lehtiartikkelin³³ liitteenä. Näin ollen on todettava, että Slovenian tasavalta ei hankkinut kyseistä oikeudellista lausuntoa asetuksessa N:o 1049/2001 säädettyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.

96. Kun otetaan huomioon, että komissio on ilmaissut unionin tuomioistuimelle toivovansa, ettei käsiteltävän kanteen yhteydessä esitetä kyseistä asiakirjaa, ehdotan, että tässä tilanteessa hyväksytään Kroatian tasavallan vaatimus poistaa asiakirja-aineistosta asiakirja, joka on Slovenian tasavallan oikeudenkäyntiväitteeseen antaman vastauksen liitteen C.2 sivuilla 38–45.

29 Tästä seuraa, että kyseinen asiakirja voidaan luokitella Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi 30.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1049/2001 (EYVL 2001, L 145, s. 43) 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuksi ”oikeudelliseksi neuvonannoksi”.

30 Tuomio 1.7.2008, Ruotsi ja Turkki v. neuvosto (C-39/05 P ja C-52/05 P, EU:C:2008:374, 42 kohta) ja määräys 14.5.2019, Unkari v. parlamentti (C-650/18, ei julkaistu, EU:C:2019:438, 16 kohta).

31 Tuomio 1.7.2008, Ruotsi ja Turkki v. neuvosto (C-39/05 P ja C-52/05 P, EU:C:2008:374, 42 kohta) ja määräys 14.5.2019, Unkari v. parlamentti (C-650/18, ei julkaistu, EU:C:2019:438, 16 kohta).

32 Ks. vastaavasti määräys 29.1.2009, Donnici v. parlamentti (C-9/08, ei julkaistu, EU:C:2009:40, 18 kohta).

33 Slovenian tasavallan oikeudenkäyntiväitteeseen antaman vastauksen liitteen C.2 sivuilla 32–37 oleva lehtiartikkeli.

B Unionin tuomioistuimen toimivaltaan liittyviä alustavia huomautuksia

97. Ensimmäiseksi on esitettävä joitakin alustavia huomautuksia unionin tuomioistuimen toimivallasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevien kanteiden alalla (1), toiseksi määritettävä unionin oikeuden aineellinen soveltamisala tilanteessa, jossa sovelletaan kansainvälisiä oikeudellisia välineitä (2), ja kolmanneksi tarkasteltava unionin oikeuden alueellista soveltamisalaa (3).

1. Unionin tuomioistuimen toimivalta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevien kanteiden alalla

98. SEU 19 artiklassa annetaan unionin tuomioistuimen tehtäväksi turvata se, että perussopimusten tulkinnassa ja soveltamisessa noudatetaan lakia.³⁴ Tämän artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaan unionin tuomioistuin tekee ratkaisun jäsenvaltion, toimielimen taikka luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nostamien kanteiden johdosta. Tätä toimivaltaa ilmentää SEUT 259 artiklan mukainen jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva kanne.

99. SEUT 259 artiklan mukaisen menettelyn tarkoituksena on näet todeta ja saada loppumaan jäsenvaltion toimet, joilla se rikkoo unionin oikeutta.³⁵ Tämän määräyksen mukaan unionin tuomioistuimella on ainoastaan toimivalta tutkia, onko toinen jäsenvaltio jättänyt täyttämättä ”sille perussopimusten mukaan kuuluvan velvollisuuden”. Unionin tuomioistuimen asiana ei ole tässä yhteydessä arvioida, mihin päämääriin sen käsiteltäväksi saatetulla jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevalla kanteella pyritään.³⁶

100. Ilmauksen ”sille perussopimusten mukaan kuuluvan velvollisuuden” merkityksestä on todettava, että viittaus ”perussopimukseen” tarkoittaa, että EU- ja EUT-sopimusten ja perusoikeuskirjan mukaisten velvoitteiden väitetystä noudattamatta jättämisestä voidaan nostaa tällainen kanne edellyttäen, että jäsenvaltion toiminta kuuluu kyseisten sopimusten ja perusoikeuskirjan soveltamisalaan.³⁷ Lisäksi on selvää, että kyseisellä ilmauksella tarkoitetaan myös johdetun oikeuden toimia.³⁸

101. Unionin tuomioistuimen toimivalta määräytyy siten unionin oikeuden soveltamisalan mukaan.³⁹ Koska käsiteltävässä asiassa kyseenalaistetaan kansainvälinen välityssopimus ja sen perusteella annettu välitystuomio, ehdotan, että tutkitaan seuraavaksi unionin oikeuden aineellinen soveltamisala tilanteessa, jossa sovelletaan kansainvälisiä oikeudellisia välineitä.

2. Unionin oikeuden aineellinen soveltamisala tilanteessa, jossa sovelletaan kansainvälisen oikeuden välineitä

102. Koska välityssopimus ja riidanalainen välitystuomio, jotka ovat keskeisiä käsiteltävän kanteen osalta, ovat kansainvälisen oikeuden välineitä, on selvitettävä, millainen suhde niillä on unionin oikeuteen, sisältyvätkö ne unionin oikeusjärjestykseen ja sitovatko ne unionia.

34 Tuomio 19.7.2016, H v. neuvosto ja komissio (C-455/14 P, EU:C:2016:569, 40 kohta). Lisäksi unionin tuomioistuin on jo täsmentänyt, että kansainvälisellä yleissopimuksella ei voida loukata sitä unionin tuomioistuimen yksinomaista toimivaltaa, joka koskee jäsenvaltioiden välillä unionin oikeuden tulkinnasta ja soveltamisesta syntyneiden riitojen ratkaisua (tuomio 30.5.2006, komissio v. Irlanti, C-459/03, EU:C:2006:345, 132 kohta).

35 Tuomio 16.10.2012, Unkari v. Slovakia (C-364/10, EU:C:2012:630, 67 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

36 Ks. vastaavasti ja analogisesti tuomio 21.6.1988, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta (416/85, EU:C:1988:321, 9 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

37 Ks. julkisasiamies Tanchevin ratkaisuehdotus komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus) (C-619/18, EU:C:2019:325, 48 kohta ja alaviite 19).

38 Tuomio 6.4.2017, komissio v. Saksa (C-58/16, ei julkaistu, EU:C:2017:279, 36 kohta).

39 Asiallisesta toimivallasta ks. tuomio 28.3.2017, Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236, 76 kohta).

a) Kansainvälisen oikeuden välineet unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä

103. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ”unionin on käytettävä toimivaltaansa noudattamalla kokonaisuudessaan kansainvälistä oikeutta, johon kuuluvat paitsi yleisen kansainvälisen oikeuden ja kansainvälisen tapaoikeuden säännöt ja periaatteet myös unionia sitovien kansainvälisten sopimusten määräykset”.⁴⁰

104. Nähdäkseni tästä oikeuskäytännöstä ilmenee, että kansainvälinen oikeus sitoo unionia vain tietyissä tarkkaan määritellyissä tilanteissa. Ensinnäkin unionia sitovat sen perussopimusten määräysten nojalla tekemät kansainväliset sopimukset, jotka voimaan tultuaan ovat osa unionin oikeusjärjestystä.⁴¹ Toiseksi unionia sitovat kansainväliset sopimukset silloin, kun unionille on siirtynyt jäsenvaltioiden aikaisemmin käyttämä toimivalta kyseisen sopimuksen soveltamisalalla.⁴² Kolmanneksi unionin on käytettävä toimivaltaansa kansainvälistä tapaoikeutta noudattaen.⁴³ Tästä seuraa, että kansainväliset sopimukset, jotka eivät kuulu mihinkään edellä mainituista ryhmistä, eivät ole unionin toimia eivätkä sido unionia. Koska ne eivät ole unionin oikeutta, unionin tuomioistuin ei ole toimivaltainen tutkimaan niiden pätevyyttä eikä tulkitsemaan niitä.

b) Unionin oikeudesta johtuvia velvoitteita koskevien väitteiden liitännäinen luonne

105. Ensimmäisen toimivallan puuttumista koskevan väitteensä tueksi Kroatian tasavalta väittää, että tuomiosta komissio v. Belgia⁴⁴ ilmenee, että unionin tuomioistuin ei ole jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen yhteydessä toimivaltainen lausumaan unionin oikeudesta johtuvien velvoitteiden väitetystä laiminlyönnistä, ”jos nämä velvoitteet ovat ainoastaan liitännäisiä suhteessa ensin ratkaistavaan toiseen asiaan, joka ei kuulu unionin tuomioistuimen toimivaltaan”.

106. Tältä osin kyseisestä tuomiosta mielestäni ilmenee, että jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen yhteydessä sillä, että asiaan liittyy kansainvälisen oikeuden välineitä, jotka eivät ole unionin toimia, voi olla kielteinen vaikutus siltä osin kuin on kyse unionin tuomioistuimen toimivallasta tutkia unionin oikeuden rikkomista koskeva väite. Kyse on sellaisesta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta väitteestä, jossa muodollisesti tukeudutaan unionin oikeuteen mutta joka todellisuudessa koskeekin kansainvälisen oikeuden välinettä, joka ei kuulu unionin oikeuden aineelliseen soveltamisalaan eikä siten unionin tuomioistuimen toimivaltaan. Mainitussa tuomiossa unionin tuomioistuin totesikin, että se ei ole toimivaltainen lausumaan unionin oikeudesta johtuvien velvoitteiden väitetystä laiminlyönnistä, koska nämä velvoitteet ovat ainoastaan liitännäisiä kansainvälisen oikeuden välineestä johtuviin velvoitteisiin nähden.

107. Kyseisen tuomion taustalla olleessa asiassa komissio oli vedonnut sekä Eurooppa-koulun johtokunnan ja Belgian hallituksen välillä 12.10.1962 tehdyn vuoden 1962 toimipaikkasopimuksen että EY 10 artiklan (josta on tullut SEU 4 artiklan 3 kohta) mukaisten velvoitteiden noudattamatta jättämiseen. Unionin tuomioistuin tutki kannekirjelmän aineellisesti pystyäkseen arvioimaan komission Belgian kuningaskuntaa vastaan esittämän väitteen täsmällisen ulottuvuuden. Unionin tuomioistuin katsoi, että unionin oikeussäännön rikkominen oli ainoastaan seuraus siitä, että kyseinen jäsenvaltio oli jättänyt noudattamatta toimipaikkasopimuksesta johtuvia velvoitteitaan, minkä unionin tuomioistuin

⁴⁰ Ks. erityisesti tuomio 27.2.2018, Western Sahara Campaign UK (C-266/16, EU:C:2018:118, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

⁴¹ Ks. tuomio 27.2.2018, Western Sahara Campaign UK (C-266/16, EU:C:2018:118, 45 ja 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Unionin tuomioistuin on toimivaltainen tulkitsemaan tällaisten sopimusten määräyksiä (ks. äskettäin tuomio 11.7.2018, Bosphorus Queen Shipping (C-15/17, EU:C:2018:557, 44 kohta)).

⁴² Ks. vastaavasti tuomio 22.10.2009, Bogiatzi (C-301/08, EU:C:2009:649, 33 kohta) ja tuomio 21.12.2011, Air Transport Association of America ym. (C-366/10, EU:C:2011:864, 63 kohta).

⁴³ Merioikeusalan kansainvälisestä tapaoikeudesta ks. erityisesti tuomio 24.11.1992, Poulsen ja Diva Navigation (C-286/90, EU:C:1992:453, 9 ja 10 kohta). Tapaoikeuteen perustuvasta itsemääräämisoikeuden periaatteesta ks. erityisesti tuomio 21.12.2016, neuvosto v. Front Polisario (C-104/16 P, EU:C:2016:973, 88 kohta). Tapaoikeuden lojaliteettiperiaatteesta ks. erityisesti tuomio 11.7.2018, Bosphorus Queen Shipping (C-15/17, EU:C:2018:557, 45 kohta).

⁴⁴ Tuomio 30.9.2010 (C-132/09, EU:C:2010:562).

muodollisesti ilmaisi luonnehtimalla EY 10 artiklan noudattamatta jättämistä koskevaa väitettä ”liittännäiseksi”. Todettuaan tätä seuranneen toisen arvioinnin päätteeksi, että kyseinen sopimus ei kuulunut unionin oikeuteen vaan yksinomaan kansainväliseen oikeuteen, unionin tuomioistuimien katsoi, ettei se ollut toimivaltainen lausumaan komission nostamasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta.

108. Mielestäni edellä mainitussa tuomiossa esitetty päättely on merkityksellinen käsiteltävän asian kannalta. Näin ollen tutkin kyseisessä tuomiossa vahvistetut kriteerit siinä yhteydessä, kun arvioin kantajan kanteensa tueksi esittämät kanneperusteet (jäljempänä C osa).

3. Unionin oikeuden alueellinen soveltamisala

109. On korostettava, että kannekirjelmän vaatimusosan perusteella unionin tuomioistuinta ei muodollisesti pyydetä arvioimaan välityssopimuksen sovellettavuutta eikä riidanalaisen välitystuomion pätevyyttä, vaan sitä pyydetään lausumaan, onko Kroatian tasavalta jättänyt noudattamatta unionin oikeussääntöjä, kuten SEU 2 artiklaa, SEU 4 artiklan 3 kohtaa sekä yhteistä kalastuspolitiikkaa, Schengenin rajasäännöstä ja merten aluesuunnittelua koskevia säännöksiä, ja onko näitä oikeussääntöjä siten sovellettava käsiteltävään asiaan.

110. Toisin kuin jäsenvaltioilla, unionilla ei kansainvälisen oikeuden näkökulmasta ole ”alueellista toimivaltaa”, eli se ei nauti alueellaan suvereniteettia, eikä ”unionin aluetta” voida rinnastaa ”liittovaltion alueeseen”.⁴⁵ ”Unionin alueella” tarkoitetaan nimittäin SEU 52 artiklassa ja SEUT 355 artiklassa, joissa määritellään perussopimusten alueellinen soveltamisala, mainittua maantieteellistä aluetta.⁴⁶ SEU 52 artiklan 1 kohdassa määrätään erityisesti, että perussopimuksia sovelletaan jäsenvaltioihin.⁴⁷ Perussopimusten alueellista soveltamisalaa koskevat yksityiskohtaiset säännöt vahvistetaan SEUT 355 artiklassa. SEU 52 artikla ja SEUT 355 artikla eivät ole merkityksellisiä ainoastaan määrittäessä unionin ulkorajaa, vaan myös osoitettaessa kunkin jäsenvaltion toimivaltaa unionin oikeuden täytäntöönpanossa. Tätä varten yhteisöjen tuomioistuin totesi tuomiossa *Aktiebolaget NN*⁴⁸ tarkastellessaan EY 299 artiklaa, josta on tullut SEUT 355 artikla, että ”koska perustamissopimuksessa ei ole täsmällisempää määritelmää alueelle, joka kuuluu kunkin jäsenvaltion täysivaltaisuuden piiriin, *kunkin jäsenvaltion asiana* on määrittää kyseisen alueen ulottuvuus ja rajat yhdenmukaisesti kansainvälisen julkisoikeuden sääntöjen kanssa”.⁴⁹

111. Unionin oikeuden alueellinen soveltamisala ei siten ole a priori unionin määrittämä, vaan se on pikemminkin objektiivinen käsite, joka sitoo unionia. Tästä seuraa, että käsiteltävässä asiassa kyseessä olevan kaltaisissa SEUT 259 artiklaan perustuvissa kanteissa, joissa väitetään, että jokin jäsenvaltio on estänyt unionin oikeuden täytäntöönpanon toisen jäsenvaltion alueella, ei jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvan alueen rajaaminen kuulu unionin toimivaltaan, vaan unionin on tältä osin nojaututtava kansainväliseen julkisoikeuteen ja kansainvälisen oikeuden välineisiin, joissa tämä alue on määritelty.

4. Välipäätelmä

112. Edellä esitetyn perusteella olen sitä mieltä, että jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevien kanteiden tapauksessa unionin tuomioistuimen toimivalta riippuu unionin oikeuden soveltamisalasta. Unionin oikeudessa viitataan yhtäältä kahdenlaisiin kansainvälisiin sopimusmääräyksiin eli kansainvälisiin sopimuksiin, jotka unioni on tehnyt perussopimusten

45 Ks. Ziller, J., ”Champ d’application de l’Union – Application territoriale”, *JurisClasseur Europe Traité*, nide 470, 2013, 4 kohta.

46 Tuomio 4.5.2017, *El Dakkak ja Intercontinental* (C-17/16, EU:C:2017:341, 22 kohta).

47 Tuomio 15.12.2015, parlamentti ja komissio v. neuvosto (C-132/14–C-136/14, EU:C:2015:813, 64 kohta).

48 Tuomio 29.3.2007 (C-111/05, EU:C:2007:195).

49 Tuomio 29.3.2007, *Aktiebolaget NN* (C-111/05, EU:C:2007:195, 54 kohta); kursivointi tässä.

määräysten nojalla, ja kansainvälisiin sopimuksiin, joiden tapauksessa unionille on siirtynyt jäsenvaltioiden aikaisemmin käyttämä toimivalta kyseisten sopimusten soveltamisalalla, ja toisaalta kansainvälisen tapaoikeuden sääntöihin, jotka sitovat unionia sen käyttäessä toimivaltaansa. Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen yhteydessä⁵⁰ unionin tuomioistuin ei sitä vastoin ole toimivaltainen ratkaisemaan jäsenvaltioiden välisiä riitoja, jotka koskevat sellaisten kansainvälisten yleissopimusten pätevyyttä, tulkintaa ja soveltamista, jotka eivät kuulu unionin oikeuden soveltamisalaan. Tästä syystä unionin tuomioistuin on jättänyt asian tutkimatta, jos kanteessa on muodollisesti tukeuduttu unionin oikeuteen, vaikka väitetty jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen on todellisuudessa koskenut kansainvälisen oikeuden välinettä, joka ei kuulu unionin oikeuden aineelliseen soveltamisalaan eikä siten unionin tuomioistuimen toimivaltaan, ja siten pitänyt unionin oikeutta koskeneita väitteitä luonteeltaan liitännäisinä. Perussopimusten alueellinen soveltamisala määritellään SEU 52 ja SEUT 355 artiklassa, ja se vastaa jäsenvaltioiden ennalta määrittämää objektiivista käsitettä, joka sitoo unionia. Perussopimuksissa ei nimittäin ole täsmällisempää määritelmää alueelle, joka kuuluu kunkin jäsenvaltion täysivaltaisuuden piiriin, joten kunkin jäsenvaltion asiana on määrittää kyseisen alueen ulottuvuus ja rajat yhdenmukaisesti kansainvälisen julkisoikeuden sääntöjen kanssa. Koska unionin tuomioistuin on jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevien kanteiden yhteydessä toimivaltainen lausumaan ainoastaan siitä, onko jäsenvaltion toiminta unionin oikeuden vastaista, sillä ei ole toimivaltaa tutkia alueriitoja koskevia valtioiden välisiä kiistoja.

C Kanteen kohde

113. Jotta unionin tuomioistuin voisi edellä esitettyjen huomioiden valossa määrittää, onko se toimivaltainen tutkimaan Slovenian tasavallan vaatimuksen sen toteamiseksi, että Kroatian tasavalta on väitetysti rikkonut unionin oikeuden säännöksiä, unionin tuomioistuin ei voi tyytyä tutkimaan muodollisesti kannekirjelmän vaatimusosassa olevien kanneperusteiden sanamuotoa, vaan sen on arvioitava Slovenian tasavallan esittämien kanneperusteiden sisältö.⁵¹

1. Slovenian tasavallan esittämien kanneperusteiden arviointi

114. Slovenian tasavallan esittämät kuusi kanneperustetta muodostuvat seuraavasti: kaksi ensimmäistä kanneperustetta koskevat primaarioikeuden määräysten (SEU 2 artikla ja SEU 4 artiklan 3 kohta) rikkomista ja loput neljä kanneperustetta johdetun oikeuden säännöksiä eli velvoitteita, jotka perustuvat asetuksen N:o 1380/2013 mukaiseen yhteiseen kalastuspolitiikkaan (kolmas kanneperuste), asetuksen N:o 1224/2009 ja täytäntöönpanoasetuksen N:o 404/2011, jotka kumpikin liittyvät yhteiseen kalastuspolitiikkaan, mukaiseen valvontajärjestelmään (neljäs kanneperuste), Schengenin rajasäännöstöön (viides kanneperuste) ja direktiivin 2014/89 mukaiseen merten aluesuunnittelujärjestelmään (kuudes kanneperuste).

115. Nämä kanneperusteet voidaan jakaa kahteen ryhmään eli primaarioikeuden rikkomista ja johdetun oikeuden rikkomista koskeviin kanneperusteisiin. Niiden tueksi esitettyjä väitteitä tarkasteltaessa voidaan todeta, että kanneperusteiden rakenne vaihtelee sen mukaan, kumpaan ryhmään ne kuuluvat.

116. Primaarioikeuden rikkomista koskevissa kanneperusteissa vaaditaan toteamaan, että kun Kroatian tasavalta jätti soveltamatta välityssopimusta ja jätti panematta riidanalaisen välitystuomion täytäntöön, se loukkasi SEU 2 artiklassa vahvistettua oikeusvaltion arvoa ja SEU 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua vilpittömän yhteistyön periaatetta.

⁵⁰ On mahdollista, että unionin tuomioistuin on toimivaltainen käsittelemään tämän tyyppisiä riitoja SEUT 273 artiklan, jonka mukaan unionin tuomioistuimella on "toimivalta ratkaista jokainen jäsenvaltioiden välinen riita, joka on yhteydessä perussopimusten kohteeseen, jos asia saatetaan sen käsiteltäväksi välityssopimuksen nojalla", mukaisten kanteiden yhteydessä.

⁵¹ Ks. edellä tämän ratkaisuehdotuksen 107 kohta siltä osin kuin on kyse erityisesti 30.9.2010 annetussa tuomiossa komissio v. Belgia (C-132/09, EU:C:2010:562) esitetystä päätelmästä.

117. Ensimmäisessä kanneperusteessaan, joka koskee SEU 2 artiklassa vahvistetun oikeusvaltion arvon väitettyä loukkaamista, Slovenian tasavalta katsoo, että kun Kroatian tasavalta jättää yksipuolisesti noudattamatta Euroopan unionin liittymisprosessissa antamaansa sitoumusta noudattaa tulevaa välitystuomiota, riidanalaisessa välitystuomiossa määritettyä rajaa ja muita tästä tuomiosta johtuvia velvollisuuksia, se kieltäytyy kunnioittamasta tässä määräyksessä vahvistettua oikeusvaltion arvoa ja loukkaa siten vilpittömän yhteistyön periaatetta ja *res judicata* -periaatetta. Toisesta kanneperusteesta, joka koskee sen SEU 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun vilpittömän yhteistyön periaatteen loukkaamista, jonka mukaan unioni ja jäsenvaltiot kunnioittavat ja avustavat toisiaan perussopimuksista johtuvia tehtäviä täyttäessään, on todettava, että Slovenian tasavalta moittii Kroatian tasavaltaa kahdenlaisista jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämisistä, nimittäin unionin tavoitteiden toteutumisen vaarantamisesta⁵² ja unionin oikeuden täytäntöönpanon estämisestä Slovenian alueella.

118. Näitä kahta kanneperustetta koskevista perusteluista ilmenee, että Slovenian tasavalta pyrkii osoittamaan, että se, että Kroatian tasavalta jätti soveltamatta välityssopimusta eikä pannut riidanalaisista välitystuomiota täytäntöön, merkitsee unionin oikeuden ja erityisesti SEU 2 artiklan rikkomista ja vilpittömän yhteistyön periaatteen ja *res judicata* -periaatteen loukkaamista.

119. Johdetun oikeuden säännösten rikkomista koskevat kanneperusteet sitä vastoin perustuvat siihen, että Kroatian tasavallan ja Slovenian tasavallan välinen raja määritetään riidanalaisessa välitystuomiossa, joten ensiksi mainittu valtio rikkoo näitä säännöksiä kieltäytyessään panemasta sitä täytäntöön.

120. Koska primaarioikeuden rikkomista koskevat kanneperusteet ja johdetun oikeuden rikkomista koskevat kanneperusteet ovat rakenteeltaan erilaisia, ne on tutkittava kahdessa vaiheessa.

2. Primaarioikeuden rikkomista koskevat kanneperusteet

121. Tekemäni välipäätelmän (edellä tämän ratkaisuehdotuksen 112 kohta) huomioon ottaen on seuraavaksi pohdittava yhtäältä välityssopimuksen ja sen perusteella annetun riidanalaisen välitystuomion ja toisaalta unionin oikeuden välistä suhdetta.

a) Välityssopimuksen ja riidanalaisen välitystuomion suhde unionin oikeuteen

122. On korostettava, että välityssopimus ja siten myöskään tämän sopimuksen perusteella annettu riidanalainen välitystuomio eivät kuulu yhteenkään niistä tapauksista, joissa kansainvälinen oikeus sitoo unionia, sellaisina kuin ne kuvattiin edellä tämän ratkaisuehdotuksen 103 ja 104 kohdassa.

123. Edellä tämän ratkaisuehdotuksen 104 kohdassa mainitusta ensimmäisestä tapauksesta eli siitä, että unionia sitovat sen perussopimusten määräysten nojalla tekemät kansainväliset sopimukset, on todettava, että riidanalaisen välitystuomion antoi kansainvälinen tuomioistuin, joka oli muodostettu kahdenvälisen välityssopimuksen nojalla. On riidatonta, että unioni ei ollut kyseisen välityssopimuksen eikä mainitun tuomion antamiseen päättyneen välitysmenettelyn osapuolena. Unioni tarjosi osapuolille välitysapua⁵³ ja allekirjoitti kyseisen sopimuksen ainoastaan ”todistajana”. Välityssopimuksen 4 artiklan a ja b kohdan mukaan välitystuomioistuin soveltaa kansainvälisen oikeuden sääntöjä ja periaatteita sekä kohtuusperiaatetta ja hyvien naapuruussuhteiden periaatetta. Kyseisen sopimuksen 8 artiklan mukaan liittymisneuvottelujen ei pitänyt vaikuttaa välitystuomioistuimen työhön, vaan liittymisneuvotteluja oli

⁵² Kannekirjelmän 62–71 kohta.

⁵³ Ks. kannekirjelmän liite A.3 ja yleisemmin Geddes, A. ja Taylor, A., ”Those Who Knock on Europe’s Door Must Repent?, Bilateral Border Disputes and EU Enlargement”, *Political Studies*, nide 64, nro 4, s. 930–947. Ilmauksella ”välitysapu” tarkoitetaan ”sellaisen kolmannen osapuolen, joka on useimmiten valtio tai kansainvälinen järjestö, toimintaa, joka toimii välittäjänä kahden tai useamman osapuolen, joista vähintään yksi on valtio, välisessä riidassa ehdottaakseen näille osapuolille, jotka ovat hyväksyneet sen välittäjäksi, rauhanomaisia riidantarkaisukeinoja” (määritelmä saatavana osoitteessa <http://www.operationspaix.net/15-lexique-bons-offices.html>).

sen 9 artiklan mukaan määrä jatkaa. Kyseisessä sopimuksessa, jonka unioni otti tiedoksi 25.9.2009 päivätyllä asiakirjalla,⁵⁴ ei siten määrätty mitään unionin oikeuden soveltamisesta. Näin ollen on selvää, että riidanalainen välitystuomio on kahdenvälisen välityssopimuksen nojalla muodostetun välitystuomioistuimen antama ratkaisu, jossa sovelletaan erityisesti kansainvälistä oikeutta.

124. Edellä 104 kohdassa tarkoitettusta toisesta tapauksesta eli siitä, että kansainväliset sopimukset sitovat unionia silloin, kun unionille on siirtynyt jäsenvaltioiden aikaisemmin käyttämä toimivalta kyseisen sopimuksen soveltamisalalla, on todettava, että jäsenvaltiot eivät selvästikään ole siirtäneet unionille toimivaltaansa välityssopimukseen kuuluvalla alalla.

125. Edellä 104 kohdassa mainitusta kolmannelle tapaukselle eli velvollisuudesta noudattaa kansainvälisen tapaoikeuden sääntöjä on todettava, että tämä velvollisuus pätee vain silloin, kun unioni käyttää toimivaltaansa, mikä ei pidä paikkaansa nyt käsiteltävässä asiassa, koska välityssopimus ja riidanalainen välitystuomio ovat kansainvälisiä välineitä, jotka eivät kuulu unionin toimivaltaan.

126. Siitä kysymyksestä, voivatko välityssopimus tai riidanalainen välitystuomio sisältyä unionin oikeuteen Kroatian tasavallan liittymisasiakirjan kautta, on todettava, että unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta ilmenee, että yksi Kroatian tasavallan unioniin liittymiselle asetetuista *poliittisista* ehdoista oli sen ja Slovenian tasavallan välisen rajakiistan ratkaiseminen.⁵⁵ On riidatonta, että liittymissopimuksen allekirjoittamisajankohtana välityssopimus oli tehty, mutta välitysmenettelyä ei ollut vielä aloitettu.⁵⁶ Minkään asiakirja-aineistoon sisältyvän seikan perusteella ei kuitenkaan voida katsoa, että tämä poliittinen ehto olisi konkretisoitu liittymisasiakirjan tai -sopimuksen erityismääräyksillä. Olen nimittäin sitä mieltä, että liittymisasiakirjan liitteessä III oleva viittaus tulevaan välitystuomioon, joka on muuten ainoa kyseisessä asiakirjassa oleva viittaus Kroatian tasavallan ja Slovenian tasavallan rajakiistaan, on nähtävä toteamuksena siitä, että yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevia säännöksiä oli muutettava näiden kahden valtion rannikkovesien määrittelemiseksi, jotta niiden välisiin naapuruussuhteisiin perustuvaa erityisjärjestelyä voitiin soveltaa. Tämän viittauksen sanamuodon perusteella⁵⁷ sitä ei voida tulkita unionin oikeudesta johtuvaksi oikeudelliseksi velvoitteeksi, joka velvoittaa Kroatian tasavallan ratkaisemaan sen ja Slovenian tasavallan yhteistä rajaa koskevan riidan tulevassa välitystuomiossa määrättyillä ehdoilla.⁵⁸

127. Edellä esitetyn huomioon ottaen katson, että välityssopimus ei edellä tämän ratkaisuehdotuksen 103 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettulla tavalla sido unionia ja että tämä koskee myös mainitussa sopimuksessa tarkoitettua riidanalaista välitystuomiota, koska nämä oikeudelliset välineet eivät kuulu unionin oikeuden aineelliseen soveltamisalaan.

128. Sen selvittämiseksi, onko unionin tuomioistuin toimivaltainen tutkimaan primaarioikeuteen liittyvät kaksi kanneperustetta, on yhtäältä tutkittava ensimmäinen kanneperuste, joka koskee SEU 2 artiklassa taatun oikeusvaltion arvon väitettyä loukkaamista (b), ja toisaalta toinen kanneperuste, joka koskee SEU 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun vilpittömän yhteistyön periaatteen loukkaamista (c).

54 Ks. tältä osin kannekirjelmän liite A.3, johon sisältyy Kroatian tasavallan kanssa pidetyn Euroopan unionin liittymiskonferenssin tietoon saatettu Kroatian ja Ruotsin hallitusten edustajien välinen kirjeenvaihto.

55 Ks. tältä osin kannekirjelmän liite A.3, johon sisältyy 25.9.2009 päivätty Kroatian ja Ruotsin hallitusten edustajien välinen kirjeenvaihto.

56 Ks. edellä tämän ratkaisuehdotuksen 27–29 kohta.

57 Muistutettakoon, kuten edellä tämän ratkaisuehdotuksen 15 kohdassa mainittiin, että liitteen III mukaan ”edellä mainittua järjestelyä sovelletaan Slovenian tasavallan hallituksen ja Kroatian tasavallan hallituksen välillä 4 päivänä marraskuuta 2009 Tukholmassa allekirjoitetun välityssopimuksen johdosta annetun välitystuomion täysimääräisestä täytäntöönpanosta lukien”.

58 Tätä tulkintaa tukee myös komission unionin tuomioistuimen 28.6.2019 esittämiin kysymyksiin antama vastaus, jossa komissio vahvistaa, että ”[asetuksen N:o 1380/2013 liitteessä I olevien 8 ja 10 kohdan] alaviitteiden sanamuodosta, joka heijastaa liittymisasiakirjan sisältöä, ilmenee, että kummankin valtion rannikkovesille pääsyä koskevaa järjestelyä sovelletaan vasta siitä lähtien, kun välityssopimukseen perustuva välitystuomio – on pantu täysimääräisesti täytäntöön”. Komissio täsmentää, että tämän määräyksen sanamuoto voidaan ymmärtää siten, ”että sen laatijoiden tarkoituksena ei ollut soveltaa rannikkovesille pääsyä koskevaa järjestelyä välittömästi tai automaattisesti jostain tietystä päivämäärästä lukien”.

b) Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee SEU 2 artiklassa taatun oikeusvaltion arvon väitettyä loukkaamista

129. Aluksi on huomautettava, että Slovenian tasavalta vetoaa oikeusvaltion arvoon yhtäältä erillisenä perusteena ja toisaalta yhdessä vilpittömän yhteistyön periaatteen ja *res judicata* -periaatteen kanssa. Kyseistä kanneperustetta arvioitaessa on mielestäni kummassakin tapauksessa sovellettava edellä tämän ratkaisuehdotuksen 105–107 kohdassa esitettyjä näkemyksiä, jotka liittyvät väitettyjä unionin oikeuden rikkomisia koskevien väitteiden liitännäiseen luonteeseen.

130. Vaikka nimittäin kannekirjelmän vaatimisosassa muodollisesti viitataan oikeusvaltion arvon ja vilpittömän yhteistyön periaatteen ja *res judicata* -periaatteen loukkaamiseen, itse väitteen mukaan Kroatian tasavalta loukkasi kansainvälistä oikeutta, koska se ei pannut riidanalaista välitystuomiota täytäntöön. Kuten edellä tämän ratkaisuehdotuksen 127 kohdasta ilmenee, välityssopimus sen enempää kuin siinä määrätty riidanalainen tuomiokaan eivät sido unionia; unionin oikeuden noudattamatta jättämistä koskeva ongelma on siten luonteeltaan liitännäinen suhteessa kyseisten kahden jäsenvaltion maa- ja merirajojen määrittämistä koskevaan ongelmaan.

131. Kuten sitä paitsi edellä tämän ratkaisuehdotuksen 126 kohdassa jo esitin, olen sitä mieltä, että pyrkimykset liittää Kroatian tasavallan Euroopan unioniin liittymisen yhteydessä antamat sitoumukset näihin arvoihin ja periaatteisiin eivät ole riittäviä, jotta kanne voisi perustua pelkästään jälkimmäisiin. Näin ollen väitteet, jotka koskevat liittymisprosessin aikana annettujen sitoumusten täytäntöönpanon laiminlyöntiä, on hylättävä, koska nämä sitoumukset eivät ole unionin oikeudesta johtuvia velvoitteita eikä niihin voida vedota SEUT 259 artiklan yhteydessä.

132. Totean vielä ylimääräisenä perusteluna, että vaikka oletettaisiin, että väitetyt jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämiset kuuluvat unionin oikeuden soveltamisalaan, on mielestäni joka tapauksessa kyseenalaista, voidaanko SEU 2 artiklassa taattua oikeusvaltion arvoa koskevaa väitettä ottaa tutkittavaksi SEUT 259 artiklaan perustuvan jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen yhteydessä. Unionin tuomioistuin on äskettäin tukeutunut tähän arvoon useissa asioissa.⁵⁹ Huomautan kuitenkin, että oikeuskäytännössä ei ole kertaakaan vedottu tähän arvoon yksinään vaan aina yhdessä sitä ”konkretisoivan” tai ”ilmentävän” oikeussäännön,⁶⁰ nimittäin SEU 19 artiklan kanssa. Oikeusvaltion arvon ja unionin toimivallan välinen yhteys syntyi siis sitä kautta, että unionin oikeusjärjestyksessä laillisuusvalvontaa eivät harjoita ainoastaan unionin tuomioistuimet vaan myös kansalliset tuomioistuimet.

133. SEU 2 artiklan täytäntöönpanosta on todettava, että SEU 7 artiklassa määrätyn menettelyn ja jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn tunnustetaan yleisesti olevan toisiaan täydentäviä⁶¹ ja että SEU 2 artiklan rikkominen voidaan lähtökohtaisesti tutkia jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen yhteydessä.⁶² On kuitenkin niin, että jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva kanne on unionin oikeuden soveltamisalaan kuuluvilla aloilla – mikä ei päde käsiteltävään asiaan, kuten edellä tämän ratkaisuehdotuksen 130 ja 131 kohdassa todettiin – sovellettava oikeussuojakeino, jonka käyttäminen edellyttää vetoamista

⁵⁹ Ks. tuomio 27.2.2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117, 32 kohta), jossa unionin tuomioistuin totesi, että ”kuten SEU 19 artiklassa, jossa SEU 2 artiklassa vahvistettu oikeusvaltion arvo konkretisoituu, määrätään, unionin oikeusjärjestyksessä tuomioistuINVALVONNAN varmistavat paitsi unionin tuomioistuin myös jäsenvaltioiden tuomioistuimet”. Tämä sama kohta toistettiin tuomiossa 25.7.2018, Minister for Justice and Equality (tuomioistuinjärjestelmän puutteet) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen) ja tuomiossa 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus) (C-619/18, EU:C:2019:531, 47 kohta).

⁶⁰ Julkisasiamies Tanchevin ratkaisuehdotuksessaan komissio v. Puola (yleisten tuomioistuinten riippumattomuus) (C-192/18, EU:C:2019:529, 71 kohta) käyttää ilmausta lainatakseni.

⁶¹ Ks. tältä osin julkisasiamies Tanchevin ratkaisuehdotus komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus) (C-619/18, EU:C:2019:325, 50 ja 51 kohta) ja Hillion V., ”Overseeing the Rule of Law in the EU: Legal Mandate and Means” teoksessa Closa ja Kochenov, s. 66–74 kohta.

⁶² Ks. erityisesti Mader O., ”Enforcement of EU Values as a Political Endeavour: Constitutional Pluralism and Value Homogeneity in Times of Persistent Challenges to the Rule of Law”, nide 11, nro 1, huhtikuu 2019, 3.4.2 kohta.

konkreettisiin oikeudellisiin velvoitteisiin.⁶³ Unionin tuomioistuin voi silti aina käyttää SEU 2 artiklaa tulkinnan apuna määrittäessään, onko unionin oikeutta rikottu. Näin ollen katson, että vaikka unionin tuomioistuin olisikin toimivaltainen tutkimaan oikeusvaltion arvoa koskevan ensimmäisen kanneperusteen, kyseiseen arvoon ei käsiteltävän asian olosuhteissa voida vedota itsenäisesti.

134. Toiseksi siltä osin kuin ensimmäisessä väitteessä viitataan lojaliteettiperiaatteeseen, jota unionin oikeudessa ilmentää vilpittömän yhteistyön periaate, ja res judicata -periaatteeseen, on todettava, että koska välityssopimus sen enempää kuin välitystuomiokaan eivät ole unionin toimia eivätkä unionia sitovia kansainvälisiä velvoitteita,⁶⁴ vetoaminen näihin periaatteisiin yhdessä oikeusvaltion arvon kanssa ei ole riittävää, jollei samalla vedota johonkin nimenomaiseen unionin oikeussääntöön tai unionia sitovaan sääntöön. Välitystuomion ja -sopimuksen täytäntöönpanon laiminlyöntiä koskevan väitteen tapauksessa tällaista yhteyttä ei kuitenkaan ole, koska kahdenvälisiä välineitä säännellään yksinomaan kansainvälisessä oikeudessa.

135. Näin ollen katson, että näissä olosuhteissa unionin tuomioistuin ei ole toimivaltainen tutkimaan oikeusvaltion arvoa koskevaa kanneperustetta, koska se on luonteeltaan liittäminen suhteessa kansainvälisen oikeuden velvoitteiden laiminlyöntiä koskevaan ongelmaan.

c) Toinen kanneperuste, joka koskee SEU 4 artiklan 3 kohdassa vahvistetun vilpittömän yhteistyön periaatteen loukkaamista

136. Ensinnäkin Slovenian tasavalta väittää, että kun Kroatian tasavalta kieltäytyy noudattamasta sille riidanalaisen välitystuomion perusteella kuuluvia velvoitteita, se estää Slovenian tasavaltaa käyttämästä täysimääräisesti suvereniteettiaan koko alueellaan. Tällainen menettely vaarantaa unionin tavoitteiden toteutumisen.⁶⁵ Toiseksi Slovenian tasavalta väittää, että Kroatian tasavalta estää sitä noudattamasta velvollisuuttaan panna täytäntöön direktiivi 2008/56, direktiivi 92/43, asetus N:o 1143/2014 ja direktiivi 2000/60.

137. Kuten edellä tämän ratkaisuehdotuksen 105–107 kohdassa jo esitin, tähän periaatteeseen perustuvat väitteet ovat kaikki liittämissä suhteissa riidanalainen välitystuomion pätevyyttä ja täytäntöönpanoa koskevassa kansainvälisessä kiistassa annettavaan ratkaisuun. Tämä ilmenee mielestäni erityisen selvästi siitä, miten Slovenian tasavalta on muotoillut toisen kanneperusteensa. Se nimittäin katsoo, että kun Kroatian tasavalta ”yksipuolisesti kieltäytyy noudattamasta sille [riidanalaisen] välitystuomion perusteella kuuluvia velvoitteita”, se loukkaa vilpittömän yhteistyön periaatetta.⁶⁶ Tällä tavoin Kroatian tasavalta estää Slovenian tasavaltaa käyttämästä täysimääräisesti suvereniteettiaan kaikilla maa- ja merialueillaan sekä noudattamasta perussopimuksia ja johdetun oikeuden säännöksiä.⁶⁷

63 Ks. erityisesti Ruffert (Calliess/Ruffert, EUV/AEUV Kommentar, 4. painos, 2011, SEU 7 artikla, 29 kohta, s. 160 ja 161), jossa korostetaan, että jäsenyysoikeuksien noudattamatta jättämisestä koskeva kanne on tarkoitettu unionin oikeussääntöjen ”konkreettisen ja yksittäisen rikkomisen” riittauttamiseen, kun taas SEU 7 artiklassa määrätty mekanismi koskee unionin arvoihin kohdistuvia loukkauksia, joita ei, kun otetaan huomioon niiden ”yleisluonteisuus”, voida riitauttaa jäsenyysoikeuksien noudattamatta jättämisestä koskevalla kanteella. Heintschel von Heinegg (Vedder/Heintschel von Heinegg, Europäisches Unionsrecht, 2. painos, 2018, SEU 7 artikla, 29 kohta, s. 112 ja 113) mukaan SEU 2 artiklan rikkomisiin voidaan vedota ainoastaan SEU 7 artiklan mukaisen mekanismin yhteydessä, koska ne ovat ”erityisluonteisia” ja voivat siten loukata unionin perusperiaatteita. Hän lisää, että ainoastaan Euroopan unionin neuvostossa kokoontuvat jäsenvaltiot voivat saada loppumaan tämäntyyppisen rikkomisen käyttämällä poliittista vaikutusvaltaansa. Tämän kirjoittajan mukaan unionin tuomioistuin ei sitä vastoin pysty sitä tekemään jäsenyysoikeuksien noudattamatta jättämisestä koskevan kanteen yhteydessä, koska se ei saa ottaa kantaa poliittisiin kysymyksiin. Lisäksi unionin tuomioistuimella on käytettävissään ainoastaan SEUT 260 artiklassa tarkoitettu seuraamusjärjestelmä, jota kirjoittaja pitää riittämättömänä seuraamusten määräämiseksi tällaisista rikkomisista. Tästä hän päätelee, että SEU 2 artiklan rikkomisesta ei voida nostaa jäsenyysoikeuksien noudattamatta jättämisestä koskevaa kannetta.

64 Ks. edellä tämän ratkaisuehdotuksen 103 ja 104 kohta.

65 Slovenian tasavalta viittaa seuraaviin tavoitteisiin: rauhan edistäminen ja sen rakentaminen, kansojen välinen entistä tiiviimpi unioni ja jäsenvaltioiden aluetta koskevien unionin säännösten ja määräysten tarkoituksen saavuttaminen.

66 Kannekirjelmän sivulla 3 oleva tiivistelmä toisesta kanneperusteesta.

67 Ibidem.

138. Toinen kanneperuste, joka koskee SEU 4 artiklan 3 kohdassa vahvistetun vilpittömän yhteistyön periaatetta, on joka tapauksessa hylättävä. Selvitysteni mukaan tämä periaate nimittäin muodosti itsenäisen perusteen velvoitteille asioissa, joissa unioni oli sekasopimuksen osapuolena⁶⁸ tai joissa oli kyse EU- ja EUT-sopimuksista johtuvien velvoitteiden täytäntöönpanosta.⁶⁹ Käsiteltävässä tapauksessa moitittu menettely ei kuitenkaan edusta kumpaakaan näistä tapauksista. Kuten nimittäin edellä esitetystä tarkastelusta ilmenee, olen sitä mieltä, että välityssopimus sen paremmin kuin riidanalainen välitystuomiokaan eivät ole unionin oikeuden toimia eivätkä sellaisia kansainvälisiä velvoitteita, jotka sitovat unionia.⁷⁰ Niiden täytäntöönpano ei ole mikään EU- ja EUT-sopimuksista johtuva velvoite. Näin ollen ainoa mahdollisuus vedota unionin oikeuden tavoitteisiin on soveltaa rajaamisteoriaa. Tämän teorian mukaan jäsenvaltioille varatun toimivallan käytölle voidaan asettaa rajat, jos unionin tavoitteiden toteutuminen sitä vaatii.⁷¹ Toisin kuin asioissa, joissa unionin tuomioistuin on turvautunut tällaiseen toimivallan rajoittamiseen,⁷² käsiteltävässä tapauksessa moititulla menettelyllä eli välitystuomion täytäntöönpanon laiminlyönnillä ei kuitenkaan ole mitään yhteyttä unionin oikeussääntöihin.

139. Näin ollen katson, että näissä olosuhteissa unionin tuomioistuin ei ole toimivaltainen tutkimaan SEU 4 artiklan 3 kohdan rikkomista koskevaa kanneperustetta.

140. Tämän seurauksena primaarioikeuteen liittyvät kanneperusteet on mielestäni kumpikin hylättävä, koska unionin tuomioistuin ei ole toimivaltainen tutkimaan riitaa, joka on pääosin luonteeltaan kansainvälinen ja jossa unionin oikeuden rikkomisella on ainoastaan liitännäinen merkitys. Seuraavaksi on tutkittava johdetun oikeuden säännösten rikkomiseen perustuvat kanneperusteet.

3. Johdettuun oikeuteen perustuvat kanneperusteet

141. Kuten Slovenian tasavallan esittämien johdetun oikeuden säännösten väitettyä noudattamatta jättämistä koskevien kanneperusteiden yleisestä arvioinnista ilmenee, se tukeutuu näissä kanneperusteissa siihen, että Kroatian tasavallan ja Slovenian tasavallan välinen raja määritetään välityssopimuksen perusteella annetussa riidanalaisessa välitystuomiossa. Kuten tässä ratkaisuehdotuksessa olen jo useaan kertaan korostanut, mainittu sopimus ja riidanalainen välitystuomio eivät kuitenkaan kuulu unionin oikeuteen. Kuten alustavissa huomautuksissa ja erityisesti edellä tämän ratkaisuehdotuksen 109–112 kohdassa lisäksi mainittiin, EU 52 ja EUT 355 artiklasta ilmenee, että perussopimusten alueellinen soveltamisala vastaa jäsenvaltioiden ennalta määrittämää objektiivista käsitettä, joka sitoo unionia. Tässä yhteydessä on tutkittava, voidaanko riidanalaista välitystuomiota soveltaa välittömästi jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen yhteydessä.

68 SEU 4 artiklan 3 kohdan itsenäinen soveltaminen oli mahdollista muun muassa siksi, että riitakysymys kuului unionin ulkosuhteiden alaan ja että unioni oli sopimuksen osapuolena. Näin ollen unionin tuomioistuin katsoi, että silloin, kun sopimuksessa pyritään sopimaan asiasta, joka osittain kuuluu unionin ja osittain sen jäsenvaltioiden toimivaltaan, on tärkeää taata tiivis yhteistyö viimeksi mainittujen ja unionin toimielinten välillä niin sopimusneuvottelujen aikana ja sopimusta tehtäessä kuin *pantaessa sopimuksella asetettuja velvoitteita täytäntöön*. Tästä unionin tuomioistuin päätteli, että tämä yhteistyövelvoite perustuu vaatimukseen siitä, että unionin edustamisen on kansainvälisissä yhteyksissä oltava yhtenäistä (tuomio 20.4.2010, komissio v. Ruotsi (C-246/07, EU:C:2010:203, 73 kohta). Ks. myös tuomio 30.5.2006, komissio v. Irlanti (C-459/03, EU:C:2006:345).

69 Erityisesti SEU 4 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa ilmaistun vilpittömän yhteistyön periaatteen nojalla kunkin jäsenvaltion on varmistettava omalla alueellaan unionin oikeuden soveltaminen ja noudattaminen, ja SEU 4 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki yleis- tai erityistoimenpiteet, joilla voidaan varmistaa perussopimuksista tai unionin toimielinten säädöksistä johtuvien velvoitteiden täyttäminen (ks. vastaavasti tuomio 14.9.2017, The Trustees of the BT Pension Scheme, C-628/15, EU:C:2017:687, 47 kohta). Unionin tuomioistuimen mukaan ei ole mainitun periaatteen mukaista, että jäsenvaltio kiertää sille unionin oikeudessa asetettuja velvoitteita (tuomio 18.10.2016, Nikiforidis, C-135/15, EU:C:2016:774, 54 kohta).

70 Ks. edellä tämän ratkaisuehdotuksen 122–127 kohta.

71 Toimivallan rajoittamisesta ks. Azoulai, L., ”The Retained Powers Formula in the case law of the European Court of Justice: EU law as total law?”, *European Journal of Legal Studies*, nide 2, nro 4, 2011, s. 192–219 ja Lindeboom, J., ”Why EU Law Claims Supremacy”, *Oxford Journal of Legal Studies*, nide nro 38, kesä 2018, s. 328–356, <https://doi.org/10.1093/ojls/gqy008>, ja Neframi E., ”Le principe de coopération loyale comme fondement identitaire de l’Union européenne”, *Revue du Marché Commun et de l’Union Européenne*, nro 556, 2012, s. 197–203.

72 Ks. esim. tuomio 14.2.1995, Schumacker (C-279/93, EU:C:1995:31, 21 kohta); tuomio 11.8.1995, Wielockx (C-80/94, EU:C:1995:271, 16 kohta) ja tuomio 16.7.1998, ICI (C-264/96, EU:C:1998:370, 19 kohta), jotka koskevat välitöntä verotusta.

a) Riidanalainen välitystuomio ei ole itsessään täytäntöönpanokelpoinen eikä sitä ole pantu täytäntöön

142. Yhtäältä olen sitä mieltä, että on lähtökohtaisesti mahdollista hyväksyä Slovenian tasavallan väite, jonka mukaan tunnustettujen kansainvälisten lainkäyttöelinten, kuten Kansainvälisen tuomioistuimen tai Pysyvän välitystuomioistuimen, ratkaisu on unionin tuomioistuimen kannalta tarkasteltuna tosiseikka, jolla on oikeudellisia seurauksia *res judicata* -mielessä.⁷³ Välityssopimuksen mukaan⁷⁴ käsiteltävässä asiassa kyseessä olevan välitystuomioistuimen menettely käydään Pysyvän välitystuomioistuimen⁷⁵ puitteissa, sillä kyseiset kaksi valtiota⁷⁶ ovat nimenneet sen vastaamaan hallinnointitehtävistä.⁷⁷

143. Toisaalta katson, että unionin oikeuden (SEU 52 artikla ja SEUT 355 artikla) ja sen erityisesti jäsenvaltioille sen täytäntöönpanoon annetun toimivallan kannalta on välttämätöntä, että jäsenvaltioiden välistä rajaa ei määritetä ainoastaan oikeudellisesti ja poliittisesti vaan että tämä rajanveto myös pannaan täytäntöön ja on käytännössä toimiva. Perussopimuksissa ei anneta unionille minkäänlaista toimivaltaa määrittää, mistä kahdelle naapurivaltiolle kuuluvat alueet alkavat ja mihin ne päättyvät. Kunkin jäsenvaltion suvereniteettiin kuuluu määrittää kyseisen alueen ulottuvuus ja rajat yhdenmukaisesti kansainvälisen julkisoikeuden sääntöjen kanssa, kuten tuomiosta *Aktiebolaget NN*⁷⁸ *mutatis mutandis* ilmenee.

144. Tässä yhteydessä on huomautettava, että yhtäältä SEU 5 artiklan 2 kohdassa vahvistetun annetun toimivallan periaatteen mukaan unioni toimii ainoastaan jäsenvaltioiden sille perussopimuksissa antaman toimivallan rajoissa saavuttaakseen perussopimuksissa asetetut tavoitteet⁷⁹ ja että toisaalta SEU 4 artiklan 1 kohdan mukaan kaikki toimivalta, jota ei ole annettu unionille, kuuluu jäsenvaltioille. Katson, että käsiteltävässä asiassa on kyse jäsenvaltioille varatusta toimivallasta. Jotta unionin oikeutta voitaisiin soveltaa, valtioiden rajat on siten määritettävä paitsi kansainvälisen julkisoikeuden kannalta myös tosiasialliselta kannalta.

145. Vaikka Kroatian tasavallan ja Slovenian tasavallan välinen riidanalainen raja määritetään riidanalaisessa välitystuomiossa, kuten unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta ilmenee, on todettava, että käsiteltävässä asiassa Kroatian tasavalta kiistää jyrkästi riidanalaisen välitystuomion sovellettavuuden ja pätevyyden. Ei nimittäin voida sivuuttaa sitä, että Kroatian tasavalta ilmoitti 30.7.2015 verbaalinootilla Slovenian tasavallalle, että se halusi saattaa välityssopimuksen päättymään ja että tilanteeseen oli mahdollisesti sovellettava Wienin yleissopimuksen 65 artiklassa tarkoitettua menettelyä.⁸⁰ Verbaalinootti toimitettiin 31.7.2015 tiedoksi myös välitystuomioistuimelle. Tästä ilmoituksesta alkaen Kroatian tasavalta vetäytyi välitysmenettelystä eikä enää osallistunut siihen. Se väitti kirjelmässään ja istunnossa, että välitystuomioistuin ylitti toimivaltansa, kun se antoi mainitun välitystuomion.⁸¹

⁷³ Unionin tuomioistuin viittasi äskettäin 21.12.2016 antamassaan tuomiossa *neuvosto v. Front Polisario* (C-104/16 P, EU:C:2016:973, 88–91 kohta) kansainvälisen tuomioistuimen antamiin neuvoa-antaviin lausuntoihin ”oikeuslähteinä” (*source de droit*), jotka nähdäkseni on kuitenkin erotettava oikeudellisia seurauksia omaavista tosiseikoista (*fait juridique*).

⁷⁴ Välityssopimuksen 6 artiklan 2 kohdan mukaan välitystuomioistuimen oli noudatettava menettelyssään Pysyvän välitystuomioistuimen valtioiden välisten riitojen välitysmenettelystä antamia valinnanvaraisia sääntöjä. Ne ovat saatavana osoitteessa <https://pca-cpa.org/fr/documents/pca-conventions-and-rules/>.

⁷⁵ Pysyvä välitystuomioistuin sijaitsee Haagissa, ja se perustettiin Haagissa vuosina 1899 ja 1907 kansainvälisten selkkausten rauhanomaisesta ratkaisemisesta tehdyillä sopimuksilla.

⁷⁶ Ks. edellä tämän ratkaisuehdotuksen alaviite 17.

⁷⁷ Ks. riidanalaisen välitystuomion 148 kohta.

⁷⁸ Tuomio 29.3.2007 (C-111/05, EU:C:2007:195, 54 kohta).

⁷⁹ Ks. vastaavasti lausunto 2/94 (Euroopan yhteisön liittyminen Euroopan ihmisoikeussopimukseen), 28.3.1996 (EU:C:1996:140, 24 kohta); tuomio 1.10.2009, komissio v. neuvosto (C-370/07, EU:C:2009:590, 46 kohta) ja tuomio 25.10.2017, komissio v. neuvosto (CMR-15) (C-687/15, EU:C:2017:803, 48 kohta).

⁸⁰ Osatuomion 84 kohta.

⁸¹ Oikeudenkäyntiväitteen 87–92 kohta.

146. Yleisesti on huomautettava, ettei kansainvälisen oikeuden historiassa eikä nykyäänkään⁸² ole mitenkään tavatonta, että toinen välitysmenettelyn osapuolista ei tunnusta välitystuomioistuimen antaman tuomion pätevyyttä tai kieltäytyy panemasta sitä täytäntöön.⁸³ Vaikka nimittäin mitään pakollista valtioiden välisten välitystuomioiden laillisuusvalvontajärjestelmää ei ole olemassa, valtio, joka kiistää tällaisen tuomion, voi saattaa sen pätevyyttä koskevan riidan Kansainvälisen tuomioistuimen käsiteltäväksi.⁸⁴

147. Tässä yhteydessä ei ole mitenkään yllättävää, että Kroatian tasavalta perustellessaan, miksi se ei tunnusta riidanalaista välitystuomiota, vetoaa siihen, että välitystuomioistuin väitetysti ylitti toimivaltansa jo pelkästään antamalla kyseisen tuomion.⁸⁵ Käytännössä on niin, että jos jokin valtio riitauttaa valtioiden välisen välitystuomion, kyseinen tuomio jää tosiasiallisesti pelkäksi riidanratkaisuyritykseksi, koska kansainvälisessä julkisoikeudessa ei ole – mitä voitaisiin pitää sille ominaisena epätäydellisytenä – mitään sitovaa mekanismia, jolla valtioiden välisten välitystuomioiden täytäntöönpano voitaisiin taata valtioiden suvereenista tahdosta riippumatta.⁸⁶

148. Vaikka kansainvälisen oikeuden kannalta tarkasteltuna osatuomioon sisältyykin oikeudellinen arviointi edellä 145 kohdassa mainituista seikoista,⁸⁷ tilanne on kuitenkin se, että tätä tuomiota ei toistaiseksi ole pantu täytäntöön Kroatian tasavallan ja Slovenian tasavallan välisissä suhteissa. Tästä on huomautettava, että välityssopimuksen 7 artiklan 3 kohdassa määrätään, että ”osapuolet toteuttavat kaikki välitystuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet, mukaan lukien tarvittaessa muutokset kansalliseen lainsäädäntöön, kuuden kuukauden kuluessa tuomion antamisesta”. Tältä osin yhdyin Kroatian tasavallan istunnossa esittämään väitteeseen, jonka mukaan riidanalainen välitystuomio ei ole ”itsessään täytäntöönpanokelpoinen”,⁸⁸ millä Kroatian tasavalta näyttää tarkoittavan sitä, että tällaisella tuomiolla ei ole välitöntä oikeusvaikutusta.⁸⁹

82 Esimerkiksi Kiinan kansantasavalta ei tunnusta Pysyvän välitystuomioistuimen Etelä-Kiinan merta koskeneessa välitysmenettelyssä antamaa välitystuomiota (tuomio 12.7.2016, Filippiinien tasavalta v. Kiinan kansantasavalta, nro 2013-19).

83 Ks. esim. välitystuomio 15.6.1911, Chamizal, *Repertory of International Arbitral Jurisprudence*, nro 1073; Hollannin kuningas Willem I:n välitystuomio 10.1.1831, Amerikan yhdysvallat v. Yhdistynyt kuningaskunta (Kanadan ja Amerikan yhdysvaltojen välinen raja), *Repertory of International Arbitral Jurisprudence*, nro 1054 ja 1080 ja Yhdysvaltain presidentti G. Clevelandin välitystuomio 22.3.1888, Costa Rica v. Nicaragua (Vuoden 1858 rajasopimus), *Repertory of International Arbitral Jurisprudence*, nro 1003.

84 Ks. Giraudeau, G. ”Les différends territoriaux devant le juge international: Entre droit et transaction”, s. 122–125. Ks. erityisesti asiat, jotka koskivat Espanjan kuninkaan 23.12.1906 antamaa välitystuomiota (tuomio 18.11.1960, Honduras v. Nicaragua, ICJ Reports 1960, s. 214) ja 31.7.1989 annettua välitystuomiota (tuomio 12.11.1991, Guinea-Bissau v. Senegal, ICJ Reports 1992, s. 76). Ensiksi mainitussa asiassa Nicaragua oli kieltäytynyt panemasta täytäntöön vuonna 1906 annettua välitystuomiota, joten Hondurasin hallitus saattoi asian Kansainvälisen tuomioistuimen käsiteltäväksi vaatiakseen sitä toteamaan, että tuomiota ei ollut pantu täytäntöön. Kansainvälinen tuomioistuin vahvisti kyseisen välitystuomion pätevyyden 18.11.1960 antamallaan tuomiolla. Jälkimmäisessä asiassa Guinea-Bissau oli kieltäytynyt soveltamasta vuonna 1989 annettua välitystuomiota, joka koski Guinea-Bissaun ja Senegalin välistä merirajaa. Kummankin valtion julkilausumien perusteella Guinea-Bissau saattoi asian Kansainvälisen tuomioistuimen käsiteltäväksi sen perussäännön 36 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Kansainvälinen tuomioistuin vahvisti kyseisen välitystuomion 12.11.1991 antamallaan tuomiolla.

85 Oikeudenkäyntiväitteen 87–92 kohta.

86 Caldeira Brant, L. N., ”L'autorité de la chose jugée en droit international public”, s. 209–211.

87 Ks. osatuomion 148–225 kohta.

88 Toissijaisesti siitä, ovatko Kansainvälisen tuomioistuimen antamat tuomiot ”itsessään täytäntöönpanokelpoisia”, on mainittava esim. Yhdysvaltain Supreme Courtin 25.3.2008 antama tuomio *Medellín v. Texas* (552, US 491 (2008)). Supreme Courtia pyydettiin ratkaisemaan, voiko yksityinen vedota Yhdysvaltain tuomioistuimissa Kansainvälisen tuomioistuimen 31.3.2004 antamaan tuomioon *Meksiko v. Amerikan yhdysvallat* (Avena ja muut Meksikon kansalaiset) (ICJ Reports 2004, s. 12–73). Supreme Court muistutti, että oikeuskäytännössä tehdään ero ”itsessään täytäntöönpanokelpoisten” (”self-executing”) kansainvälisten velvoitteiden, joilla on välitön oikeusvaikutus samaan tapaan kuin liittovaltion laeilla, ja sellaisten kansainvälisten sopimusten välillä, jotka edellyttävät valtion sisäisiä täytäntöönpanotoimenpiteitä. Kyseisessä asiassa Supreme Court katsoi, että mikään niiden kansainvälisten sopimusten määräyksistä, joissa määrätään Kansainvälisen tuomioistuimen tuomioiden oikeusvaikutuksista kyseisellä alalla, eli ensinnäkin diplomaattisia suhteita koskevaan Wienin yleissopimukseen liittyvä valinnainen pöytäkirja erimielisyyksien pakollisesta ratkaisemisesta, toiseksi Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan 94 artikla ja kolmanneksi Kansainvälisen tuomioistuimen perussääntö, ei tee näistä tuomioista ”itsessään täytäntöönpanokelpoisia” (US 507–512). Jotta siis Kansainvälisen tuomioistuimen tuomioihin voitaisiin vedota Yhdysvaltain tuomioistuimissa, ne on ensin pantava täytäntöön liittovaltion lailla, jolla ne saatetaan sovellettaviksi (US 504), ja Yhdysvaltain lainsäätäjä voi säätää tätä varten lakeja, joiden nojalla näitä tuomioita voidaan soveltaa kansallisessa oikeusjärestyksessä (US 527).

89 Ks. Verhoeven, J., ”La notion d'applicabilité directe' du droit international”, RBDI, 243, nro 13-14, 1986. Laajan määritelmän mukaan ”kansainvälisen oikeuden säännöllä, jota voidaan ilman mitään täytäntöönpanotoimenpiteitä soveltaa valtioon, jossa tämä sääntö on voimassa, on välitön oikeusvaikutus”.

149. Näin ollen olen sitä mieltä, että riidanalaista välitystuomiota ei ole pantu täytäntöön Kroatian tasavallan ja Slovenian tasavallan välisissä suhteissa, joten unionin oikeuden kannalta näiden jäsenvaltioiden välistä rajaa ei ole SEU 52 ja SEUT 355 artiklassa eikä tuomiossa *Aktiebolaget NN*⁹⁰ tarkoitettulla tavalla määritetty, sillä kyseisen tuomion mukaan kunkin jäsenvaltion asiana on määrittää oman alueensa ulottuvuus ja rajat yhdenmukaisesti kansainvälisen julkisoikeuden sääntöjen kanssa. Koska jäsenvaltioiden välisten rajojen määrittäminen ei kuulu SEU 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun unionille annettuun toimivaltaan eikä unionin oikeuden aineelliseen soveltamisalaan, nämä kysymykset eivät voi olla SEUT 259 artiklan nojalla nostetun jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen kohteena.

150. Edellä esitetty huomioon ottaen on seuraavaksi tutkittava erikseen ne kantajan esittämät kanneperusteet, jotka perustuvat johdettuun oikeuteen. Tätä varten on arvioitava, onko unionin tuomioistuin toimivaltainen tutkimaan kanteen tueksi esitetyt kanneperusteet, jotka perustuvat yhtäältä (b) asetuksen N:o 1380/2013 5 artiklan 2 kohtaan ja liitteeseen I (kolmas kanneperuste) ja toisaalta (c) asetuksessa 1224/2009 ja täytäntöönpanoasetuksessa 404/2011 tarkoitettuun valvontaa, tarkastusta ja valvontajärjestelmän täytäntöönpanoa koskevaan järjestelmään (neljäs kanneperuste), Schengenin rajasäännösten 4 ja 17 artiklaan, luettuina yhdessä sen 13 artiklan kanssa (viides kanneperuste), ja direktiivin 2014/89 2 artiklan 4 kohtaan ja 11 artiklan 1 kohtaan (kuudes kanneperuste).

b) Kolmas kanneperuste, joka koskee asetuksen N:o 1380/2013 rikkomista

151. Kolmannessa kanneperusteessaan Slovenian tasavalta väittää, että kun Kroatian tasavalta ei kunnioita Slovenian tasavallan aluetta, se rikkoo yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevaa unionin oikeutta ja erityisesti asetuksen N:o 1380/2013 5 artiklan 2 kohtaa ja liitettä I.⁹¹

152. Aluksi on huomautettava, että asetuksessa N:o 1380/2013 on, toisin kuin muissa johdetun oikeuden toimitissa, joihin Slovenian tasavalta vetoaa, nimenomainen viittaus tulevaan välitystuomioon. Asetuksen N:o 1380/2013 liitteessä I olevien 8 ja 10 kohdan, joiden otsikot ovat ”Kroatian rannikkovedet” (8 kohta) ja ”Slovenian rannikkovedet” (10 kohta), alaviitteistä nimittäin ilmenee, että ”edellä mainittua järjestelyä sovelletaan – – välitystuomion täysimääräisestä täytäntöönpanosta lukien”. Koska asetus N:o 1380/2013 on SEUT 297 artiklassa tarkoitettu lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksytty unionin säädös, on selvää, että unionin tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan, täytyvätkö tämän asetuksen soveltamisedellytykset eli voidaanko saman asetuksen 5 artiklan 2 kohdassa mainittua jäsenvaltioiden välisiin naapuruussuhteisiin perustuvaa erityisjärjestelyä soveltaa, kun otetaan huomioon sen liitteessä I mainitut täsmennykset.

153. Siltä osin kuin Slovenian tasavalta vaatii asetuksen N:o 1380/2013 5 artiklan 2 kohdan ja liitteen I rikkomista⁹² koskevassa kolmannessa kanneperusteessaan toteamaan, että Kroatian tasavalta on rikkonut kyseisessä artiklassa tarkoitettua järjestelyä, katson kuitenkin, että unionin tuomioistuin ei ole toimivaltainen tutkimaan tätä kanneperustetta.

154. Tältä osin on huomautettava, että asetuksen N:o 1380/2013 5 artiklan 1 kohdassa säädetään yhtäläisestä pääsystä kaikille unionin vesille ja yhtäläisestä oikeudesta hyödyntää niiden luonnonvaroja, lukuun ottamatta muun muassa kyseisen artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja vesiä. Kyseisessä 2 kohdassa annetaan jäsenvaltioille niiden suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvilla merialueilla enintään 12 meripeninkulman sisällä niiden perusviivoista lukien 31.12.2022 saakka oikeus rajoittaa kalastus niihin kalastusalueisiin, jotka perinteisesti kalastavat tällä vyöhykkeellä läheisen rannikon satamista käsin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muiden jäsenvaltioiden lipun alla purjehtivia unionin kalastusalueita

⁹⁰ Tuomio 29.3.2007 (C-111/05, EU:C:2007:195).

⁹¹ Ks. erityisesti kannekirjelmän sivulla 3 oleva kanneperusteiden tiivistelmä sekä kannekirjelmän vaatimusosa.

⁹² Huomautan, että kannekirjelmänsä vaatimusosassa Slovenian tasavalta moittii Kroatian tasavaltaa useista eri menettelyistä (ks. kannekirjelmän s. 41), joita *kaikkia* se luonnehtii asetuksen N:o 1380/2013 5 artiklan 2 kohdan ja liitteen I rikkomisiksi.

koskevia järjestelyjä, jotka perustuvat jäsenvaltioiden välisiin olemassa oleviin naapuruussuhteisiin, ja liitteeseen I sisältyviä järjestelyjä, joissa vahvistetaan kullekin jäsenvaltiolle sellaiset muiden jäsenvaltioiden rannikkoalueen maantieteelliset vyöhykkeet, joilla kalastusta harjoitetaan, sekä kalastuksen kohteena olevat lajit. Mainitun asetuksen liitteessä I määritellään sen 5 artiklan 2 kohdan mukaisen rannikkovesille pääsyn edellytykset. Asetuksen N:o 1380/2013 liitteessä I olevien 8 ja 10 kohdan, joiden otsikot ovat ”Kroatian rannikkovedet” (8 kohta) ja ”Slovenian rannikkovedet” (10 kohta), alaviitteistä ilmenee, että ”edellä mainittua järjestelyä sovelletaan – välitystuomion täysimääräisestä täytäntöönpanosta lukien”. Koska tätä sanamuotoa ei ole täsmennetty enempää, sitä täytyy tulkita, jotta ymmärrettäisiin tämän tulevaan välitystuomioon tehdyn viittauksen merkitys.

155. Ilmauksesta ”edellä mainittua järjestelyä” unionin tuomioistuin on jo täsmentänyt, että sillä tarkoitetaan tiettyjä jäsenvaltioiden välisiin olemassa oleviin naapuruussuhteisiin perustuvia erityisjärjestelyjä, joiden nojalla muiden jäsenvaltioiden lipun alla purjehtiville unionin kalastusaluksille annetaan oikeus kalastaa 12 meripeninkulman vyöhykkeellä.⁹³ Kyseinen ilmaus on näin ollen ymmärrettävä siten, että sillä tarkoitetaan ”muiden jäsenvaltioiden lipun alla purjehtivia unionin kalastusaluksia” koskevaa vastavuoroisen vesille pääsyn erityisjärjestelyä, ”joka perustuu jäsenvaltioiden välisiin olemassa oleviin naapuruussuhteisiin” (jäljempänä naapuruussuhteisiin perustuva erityisjärjestely).

156. Asetuksen N:o 1380/2013 liitteessä I olevissa 8 ja 10 kohdassa, jotka heijastavat liittymisasiakirjan sisältöä,⁹⁴ olevasta ilmauksesta ”välitystuomion täysimääräisestä täytäntöönpanosta lukien” ilmenee, että lopullinen välitystuomio on toimi, jonka perusteella naapuruussuhteisiin perustuvan erityisjärjestelyn, jonka yksityiskohdat määritetään asetuksen liitteessä I, soveltaminen ajallisesti määräytyy. Tämä järjestely ei siten voi tulla voimaan ennen kuin Kroatian tasavalta ja Slovenian tasavalta ovat panneet tulevan välitystuomion ”täysimääräisesti täytäntöön”. Toisin sanoen 8 ja 10 kohdan tarkoituksena on lykätä mainitun järjestelyn soveltamista siihen asti, kunnes näiden kahden valtion välinen rajakiista on saatu ratkaistua. Käsiteltävässä asiassa, kuten Kroatian tasavalta istunnossa vahvisti, riidanalaista välitystuomiota ei ole pantu täytäntöön, koska tämä jäsenvaltio katsoo pätevästi irtisanoneensa välityssopimuksen⁹⁵ ja kieltäytyy siten tunnustamasta kyseisen sopimuksen perusteella annettua riidanalaista välitystuomiota. Näin ollen olen sitä mieltä, että mainittua naapuruussuhteisiin perustuvaa erityisjärjestelyä ei sovelleta *ratione temporis* siltä osin kuin on kyse Slovenian ja Kroatian rannikkovesistä. Koska kantaja väittää, että Kroatian tasavalta on jättänyt noudattamatta asetuksen N:o 1380/2013 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua naapuruussuhteisiin perustuvaa erityisjärjestelyä, jota ei ole sovellettu väitetyn jäsenyysselvöitteiden noudattamatta jättämisen eikä tämän menettelyn aikana, koska riidanalaista välitystuomiota ei ole pantu täytäntöön, katson, että unionin tuomioistuin ei ole toimivaltainen tutkimaan kolmatta kanneperustetta.

c) Neljäs, viides ja kuudes kanneperuste

157. Neljännessä, viidennessä ja kuudennessa kanneperusteessaan Slovenian tasavalta vetoaa asetuksella N:o 1224/2009 ja täytäntöönpanoasetuksella N:o 404/2011 käyttöön otettua valvontajärjestelmää koskeviin säännöksiin (neljäs kanneperuste), Schengenin rajasäännösten 4 ja 17 artiklaan, luettuina yhdessä sen 13 artiklan kanssa (viides kanneperuste), ja direktiivin 2014/89 2 artiklan 4 kohtaan ja 11 artiklan 1 kohtaan (kuudes kanneperuste).

⁹³ Unionin tuomioistuin tulkitsi 19.3.2005 antamassaan tuomiossa Espanja v. neuvosto (C-91/03, EU:C:2005:174, 44 kohta) muun muassa asetuksen N:o 2371/2002 17 artiklan 2 kohtaa ja liitettä I, joista on tullut asetuksen N:o 1380/2013 5 artiklan 2 kohta ja liite I ja jotka on molemmat laadittu samoin sanamuodoin. Unionin tuomioistuin täsmensi, että mainitun asetuksen liitteessä I, johon sen 17 artiklan 2 kohdassa viitataan, vahvistetaan kullekin näistä valtioista sellaiset muiden jäsenvaltioiden rannikkoalueen maantieteelliset vyöhykkeet, joilla kalastusta harjoitetaan, sekä kalastuksen kohteena olevat lajit.

⁹⁴ Ks. edellä tämän ratkaisuehdotuksen 15 kohta.

⁹⁵ Huomautan, että välityssopimuksen 7 artiklan 3 kohdassa määrätään velvollisuudesta toteuttaa ”kaikki” välitystuomion täytäntöön panemiseksi ”tarvittavat toimenpiteet” kuuden kuukauden kuluessa sen antamisesta.

158. Ensinnäkin kantaja luonnehtii neljännessä kanneperusteessaan, joka koskee asetuksessa N:o 1224/2009 ja täytäntöönpanoasetuksessa N:o 404/2011 annettujen säännösten rikkomista, väitettyä Kroatian tasavallan menettelyä siten, että ”kroatialaiset poliisiveneet saattavat Slovenian vesillä kalastavia kroatialaisia kalastajia ja estävät näin slovenialaisia kalastuksentarkastajia suorittamasta valvontaa”. Kantaja lisää, että ”Kroatian viranomaiset määräävät slovenialaisille kalastajille, jotka kalastavat Slovenian vesillä, jotka [Kroatian tasavalta] on ottanut haltuunsa, sakkoja laittomasta rajanylityksestä ja laittomasta kalastuksesta”, ja että viimeksi mainittu ”ei myöskään lähetä [Slovenian tasavallalle] mitään tietoja kroatialaisten alusten toiminnasta Slovenian vesillä, kuten edellä mainituissa kahdessa asetuksessa edellytetään”. Tästä kantaja päättelee, että näin tehdessään Kroatian tasavalta ”estää [Slovenian tasavaltaa] valvomasta tämän suvereniteetin piiriin ja lainkäyttövaltaan kuuluvia vesiä, eikä kunnioita sitä yksinomaista toimivaltaa, joka [Slovenian tasavallalla] on aluevesiensä osalta rannikkovaltiona”.⁹⁶

159. Toiseksi Schengenin rajasäännöstöä koskevasta viidennestä kanneperusteesta on huomautettava, että Slovenian tasavalta katsoo, että Kroatian tasavalta ”ei tunnusta välitystuomiossa määritettyjä rajoja yhteiseksi rajaksi [Slovenian tasavallan] kanssa, se ei tee yhteistyötä [kyseisen valtion] kanssa tämän ’ulkorajan’ valvomiseksi, eikä se kykene takamaan tyydyttävää valvontaa”, mikä on mainitun säännösten 4, 13 ja 17 artiklan vastaista.

160. Kolmanneksi kuudennesta kanneperusteesta, joka koskee direktiivin 2014/89 säännösten väitettyä rikkomista, on huomautettava, että Slovenian tasavalta vetoaa suoraan siihen, että riidanalaista välitystuomiota, jossa aluevesien rajaamisesta päätettiin kyseisen direktiivin 2 artiklan 4 artiklan mukaisesti, ei ole pantu täytäntöön. Kantajan mukaan Kroatian tasavalta sisällyttää Slovenian merivedet merten aluesuunnitteluunsa ja näin ollen estää Slovenian tasavallan karttojen mukauttamisen.

161. Tästä on todettava, että Slovenian tasavallan perustelut, jotka koskevat johdetun oikeuden väitettyä noudattamatta jättämistä, perustuvat siihen, että riidanalainen raja on tosiasiallisesti määritetty. Tätä päätelmää tukevat Slovenian tasavallan väitteidensä tueksi esittämät seikat, joista ilmenee, että nämä seikat eivät olisi ensinkään tapahtuneet, jos Kroatian tasavallan ja Slovenian tasavallan välillä olisi ollut toimiva raja. Kuten edellä tämän ratkaisuehdotuksen 145–150 kohdasta ilmenee, katson kuitenkin, ettei tämä pidä paikkaansa, koska riidanalaista välitystuomiota ei koskaan pantu täytäntöön. Tämä tarkoittaa, että Slovenian tasavalta vaatii implisiittisesti riidanalaisen välitystuomion täytäntöönpanoa. Tällainen täytäntöönpanovaatimus ei kuitenkaan kuulu unionin toimivallan alaan. Jos unionin tuomioistuimen pitäisi ratkaista neljäs, viides ja kuudes kanneperuste, sellaisina kuin ne on nyt muotoiltu, se joutuisi itse ratkaisemaan rajakiistan, vaikka, kuten edellä tämän ratkaisuehdotuksen 143 ja 144 kohdasta ilmenee, toimivalta sen ratkaisemiseen on jäsenvaltioilla (ks. edellä tämän ratkaisuehdotuksen 110 kohta). Näin ollen johdetun oikeuden väitetyt noudattamatta jättämiset ovat jo luonteensa vuoksi liitännäisiä suhteessa Kroatian tasavallan ja Slovenian tasavallan välisen rajan tosiasiallista määrittämistä koskevaan ongelmaan. Näin ollen ehdotan, että unionin tuomioistuin toteaa, että se ei ole toimivaltainen tutkimaan Slovenian tasavallan kanteensa tueksi esittämiä neljättä, viidettä ja kuudetta kanneperustetta.

162. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin toteaa, että se ei ole toimivaltainen tutkimaan primaarioikeuteen ja johdettuun oikeuteen perustuvia kanneperusteita eikä siten lausumaan koko käsiteltävästä kanteesta.

163. Näin ollen ei ole enää tarpeen tarkastella Kroatian tasavallan esittämiä kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumista koskevia väitteistä.

⁹⁶ Kannekirjelmän sivuilla 3 ja 4 oleva kanneperusteiden tiivistelmä ja kannekirjelmän 100–109 kohta.

D Yhteenveto asian tarkastelusta

164. Vaikka Slovenian tasavallan väitetyistä jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisistä esittämät kanneperusteet saattavat ensi näkemältä vaikuttaa SEUT 259 artiklassa tarkoitetuilta unionin oikeuteen perustuvilta kanneperusteilta, olen perusteellisen tarkastelun jälkeen tullut siihen tulokseen, että mahdollisia Kroatian tasavallan syyksi luettuja jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisistä koskevat väitteet perustuisivat kaikki siihen, että Kroatian tasavallan ja Slovenian tasavallan välinen raja on määritetty. Sen määrittäminen on kuitenkin jo luonteensa puolesta kansainväliseen julkisoikeuteen kuuluva kysymys, minkä myös välityssopimuksen ja riidanalaisen välitystuomion tarkastelu vahvistaa, sillä näitä ei voida pitää unionin oikeuteen kuuluvina toimina. Näiden kahden kansainvälisen oikeuden välineen pätevyyttä, tulkintaa ja täytäntöönpanoa koskevat kysymykset eivät voi olla SEUT 259 artiklan nojalla nostetun jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä koskevan kanteen kohteena. Totean lisäksi, että riidanalaista välitystuomiota ei ole pantu täytäntöön näiden kahden jäsenvaltion välisissä suhteissa, eikä tuomio ole itsessään täytäntöönpanokelpoinen. Tästä seuraa, että unionin oikeuden kannalta Kroatian tasavallan ja Slovenian tasavallan välistä riidanalaista rajaa ei ole SEU 52 ja SEUT 355 artiklassa tarkoitettulla tavalla määritetty. Koska Slovenian tasavallan esittämät jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä koskevat väitteet koskevat näiden kahden jäsenvaltion välistä riidanalaista rajaa, on todettava, että nämä väitteet ovat ainoastaan liitännäisiä suhteessa kansainvälisen riidan, joka ei kuulu unionin oikeuteen ja jota unionin tuomioistuin ei ole toimivaltainen tutkimaan, ratkaisuun.

165. Huomautan lopuksi pitäväni valitettavana, ettei rajakiistaa ole onnistuttu ratkaisemaan lopullisesti edes riidanalaisen välitystuomion antamisen jälkeen. Olen kuitenkin vakuuttunut siitä, että tähän kiistaan löytyy poliittisen tason ratkaisu.

VII Oikeudenkäyntikulut

166. Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

167. Edellä esitetyistä perusteluista ilmenee, että Slovenian tasavalta on hävinnyt asian, joten sen on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvattava Kroatian tasavallan oikeudenkäyntikulut.

VIII Ratkaisuehdotus

168. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin

- poistaa asiakirja-aineistosta Euroopan komission oikeudellisen yksikön antaman lausunnon, joka on Slovenian tasavallan oikeudenkäyntiväitteeseen antaman vastauksen liitteessä C.2
- toteaa, että se ei ole toimivaltainen tutkimaan käsiteltävää kannetta
- määrää, että Slovenian tasavalta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja velvoittaa Slovenian tasavallan korvaamaan Kroatian tasavallan oikeudenkäyntikulut.